

Civilutskottets betänkande

2021/22:CU12

Planering och byggande

Sammanfattning

Utskottet föreslår tre tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör undantag från kraven på bygglov och anmälan, undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader samt undantag från kraven på energihushållning och värmeisolering i Boverkets byggregler.

- Regeringen bör 1) inom ramen för den fortsatta beredningen av Bygglövsutredningens förslag ha som utgångspunkt att åtgärder i form av takkupor och takfönster ska vara bygglovsbefriade i så stor utsträckning som möjligt, 2) inte gå vidare med Bygglövsutredningens förslag om att införa bygglovsplikt för komplementbostadshus utan i stället utreda möjligheten att under åtminstone en försöksperiod låta såväl komplementbyggnader som komplementbostadshus upp till en viss angiven storlek få uppföras utan krav på vare sig bygglov eller anmälan samt 3) se över möjligheten att genom att införa fler undantag från kraven på bygglov och anmälan ytterligare underlätta uppförandet av obemannade butiker på landsbygden.
- Regeringen bör se över om byggnadsnämnderna bör ges utökade möjligheter att medge avsteg från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader.
- Regeringen bör se till att en utvärdering görs av på vilket sätt skärpta kravnivåer i fråga om energihushållning och värmeisolering påverkar möjligheten att uppföra timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper som nyproduktion samt, beroende på utfallet av utvärderingen, överväga om undantag bör införas för aktuella byggnadstyper.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet, främst med hänvisning till pågående arbeten och tidigare ställningstaganden. I betänkandet finns åtta reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och fem särskilda yttranden (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I tre av

reservationerna föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Cirka 220 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden.....	8
Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande.....	8
Barns intressen vid den fysiska planeringen.....	19
Regler om energihushållning och inomhusklimat m.m.	24
Laddinfrastruktur i flerbostadsområden	33
Krav på bygglov och anmälan m.m.	38
Information i bygglovsärenden m.m.....	47
Motioner som bereds förenklat.....	50
Reservationer	52
1. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande, punkt 1 (KD, L)	52
2. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande, punkt 1 (C)	53
3. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande, punkt 1 (MP)	53
4. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m., punkt 3 (S, V, MP)	54
5. Regler om inomhusklimat, punkt 4 (C)	55
6. Undantag från kraven på bygglov och anmälan, punkt 6 (S, V, L, MP).....	55
7. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader, punkt 7 (S, V, L, MP)	56
8. Information i bygglovsärenden m.m., punkt 9 (M, SD)	56
Särskilda yttranden	58
1. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m., punkt 3 (S, V)	58
2. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m., punkt 3 (MP)	58
3. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader, punkt 7 (S, V, MP).....	59
4. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader, punkt 7 (L)	59
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (M, SD, C, V, KD, L)	60
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	61
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	61
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	82

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande

1. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1387 av Larry Söder (KD),

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 41,

2021/22:3417 av Emma Hult (MP) yrkandena 32, 33 och 35,

2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 25 och 26 samt

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 46.

Reservation 1 (KD, L)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (MP)

Barns intressen vid den fysiska planeringen

2. Barns intressen vid den fysiska planeringen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3349 av Sten Bergheden (M) och

2021/22:4067 av Karolina Skog (MP) yrkandena 1–3.

Regler om energihushållning och inomhusklimat m.m.

3. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om undantag från kraven på energihushållning och värmeisolering för fulltimmerhus och andra hustyper uppförda med traditionella byggnadssätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 65.

Reservation 4 (S, V, MP)

4. Regler om inomhusklimat

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2110 av Gudrun Brunegård (KD) och

2021/22:3221 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 21.

Reservation 5 (C)

Laddinfrastruktur i flerbostadsområden

5. Laddinfrastruktur i flerbostadsområden

Riksdagen avslår motion

2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1.

Krav på bygglov och anmälan m.m.

6. Undantag från kraven på bygglov och anmälan

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om undantag från kraven på bygglov och anmälan för takfönster och takkupor, komplementbostadshus och obemannade butiker på landsbygden, och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22 och

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkandena 68 och 69.

Reservation 6 (S, V, L, MP)

7. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utökade möjligheter att göra avsteg från nybyggnadskraven vid flyttning av äldre byggnader och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 41.

Reservation 7 (S, V, L, MP)

8. Bygglov för solcellsparker

Riksdagen avslår motion

2021/22:515 av Jan Ericson (M).

Information i bygglovsärenden m.m.

9. Information i bygglovsärenden m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1924 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2 samt

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 46.

Reservation 8 (M, SD)

Motioner som bereds förenklat

10. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 februari 2022

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Viktor Wärnick (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Ola Möller (S), Jakob Olofsgård (L) och Elin Gustafsson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 220 motionsyrkanden som väckts under allmänna motionstiden 2021/22 och som rör frågor om planering och byggande. Av dessa behandlas ca 200 yrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en förteckning över de motionsförslag som behandlas i förenklad ordning.

Den 27 januari 2022 lämnade tjänstemän från Boverket information till utskottet i frågor kring förslaget i motion 2021/22:3708 (M) yrkande 65. Det yrkandet bereddes då i ärendet om Riksrevisionens rapport om systemet med energideklarationer (bet. 2021/22:CU14). Efter Boverkets information beslutade utskottet att yrkandet skulle beredas i detta ärende. Den 1 februari 2022 lämnade företrädare från den ideella Föreningen Svenska Timmerhus information till utskottet.

Utskottets överväganden

Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (KD, L), 2 (C) och 3 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 41 begärs ett tillkännagivande om återbruk och återvinning av byggmaterial. Enligt motionärerna måste kunskapsuppbyggnaden i fråga om återbruk och återvinning av byggmaterial öka och det måste också utvecklas byggmetoder och konstruktioner som underlättar återvinning.

I kommittémotion 2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande om klimatpåverkan från bygg- och fastighetssektorn. Motionärerna anför att offentlig upphandling bör användas som en motor i klimatomställningen, i första hand genom effektiva och generella krav som används enhetligt vid upphandling i hela landet. Utöver styrmedel behövs enligt motionärerna regelförändringar som successivt driver på utvecklingen mot klimatneutrala lösningar i byggandet. Arbetet med att minska klimatpåverkan från bygg- och fastighetssektorn måste hänga ihop med den övergripande klimatpolitiken. Motionärerna begär också ett tillkännagivande om klimatdeklarationer vid byggprojekt och anför att ett obligatoriskt krav på klimatdeklaration bör utformas på ett sätt som inte utestänger små och medelstora företag och inte förhindrar konkurrens från utländska aktörer (yrkande 26).

I motion 2021/22:3417 av Emma Hult (MP) föreslås flera tillkännagivanden om regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande. Motionären föreslår att det ska införas krav för att säkerställa att den verkliga energiåtgången för uppförda byggnader motsvarar den energiåtgång som beräknats i förväg (yrkande 32) samt att det ska införas ett energikrav på det befintliga byggnadsbeståndet. Enligt motionären bör regeringen få i uppdrag att utreda hur åtgärderna för att nå kraven bäst kan finansieras (yrkande 33). Slutligen föreslår motionären att regeringen ska få i uppdrag att utreda effekterna av ekonomiska styrmedel och vilka sådana styrmedel som skulle leda till en högre grad av återanvändning av byggmaterial (yrkande 35).

I motion 2021/22:1387 av Larry Söder (KD) begärs ett tillkännagivande om att se över ett förändrat krav på klimatdeklarationer så att också byggprojekt i utemiljöer omfattas. Motionären anför att det är positivt att de nya reglerna

införs på ett sätt som låter byggaktörer ställa om men att det samtidigt är viktigt att allt byggande omfattas så snart som möjligt.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om energieffektivisering av befintliga bostäder genom uppdrag till Energimyndigheten och Boverket, skärpta krav på energieffektivisering för både nya och befintliga byggnader samt förlängda statliga stöd i form av statligt energieffektiviseringsstöd och stöd till lokala energi- och klimatrådgivare.

Bakgrund

Regler om energihushållning m.m.

Bestämmelser om byggnadsverks utformning och tekniska egenskaper finns i 8 kap. plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL. Att kraven i bestämmelserna är uppfyllda prövas vid bl.a. lovansökan. Byggnader ska enligt 8 kap. 4 § PBL ha tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bl.a. energihushållning och värmeisolering. Kraven ska alltid uppfyllas vid nybyggnad. Vid ändring av en byggnad är det tillåtet att göra avsteg från kraven med hänsyn till ändringens omfattning, byggnadens förutsättningar, bestämmelserna om varsamhet och förbudet mot förvanskning (8 kap. 7 § PBL).

Egenskapskraven i PBL preciseras närmare i plan- och byggförordningen (2011:338), förkortad PBF. För att uppfylla kravet på energihushållning och värmeisolering ska en byggnad enligt 3 kap. 14 § PBF bl.a. ha en mycket hög energiprestanda där den energi som tillförs i mycket hög grad kommer från förnybara energikällor (s.k. nära-nollenergibyggnad). Byggnaden ska också ha särskilt goda egenskaper när det gäller hushållning med el och vara utrustad med en klimatskärm som säkerställer god värmeisolering.

Bestämmelsen i 3 kap. 14 § PBF ändrades senast den 1 september 2020. Samtidigt trädde nya energihushållningsregler i Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd (BBR) i kraft. Ändringarna utgjorde det sista steget i genomförandet av den senaste revideringen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda, nedan direktivet om byggnaders energiprestanda, som innebär att alla nya byggnader ska vara nära-nollenergibyggnader från den 31 december 2020.

Internationella åtaganden samt Sveriges klimatmål och miljö kvalitetsmål

Vid FN:s toppmöte 2015 antog världens länder 17 globala hållbarhetsmål till 2030, den s.k. Agenda 2030. Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara

och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Mål 11, Hållbara städer och samhällen, omfattar hållbart byggande och hållbar planering. Mål 13, Bekämpa klimatförändringar, innebär att länderna ska vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser. Ett av delmålen handlar om att integrera klimatåtgärder i t.ex. planering på nationell nivå.

För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt FN:s ramkonvention om klimatförändringar har riksdagen beslutat om ett antal miljömål. Miljömålen utgör riktmärken för miljöarbetet i Sverige. Målen visar vägen mot en hållbar utveckling och ska bidra till att målen i Agenda 2030 nås. Miljömålssystemet består av ett övergripande generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål inom vissa områden.

Ett av miljö kvalitetsmålen är Begränsad klimatpåverkan. Detta mål innebär att halten av växthusgaser i atmosfären, i enlighet med FN:s ramkonvention om klimatförändringar, ska stabiliseras på en nivå som innebär att människors påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att bl.a. den biologiska mångfalden bevaras. Inom miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan har riksdagen beslutat om flera etappmål. Det etappmål som beskriver det långsiktiga klimatmålet innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Ett annat miljö kvalitetsmål som riksdagen har beslutat om är God bebyggd miljö. Det innebär att städer, tätorter och bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Den bebyggda miljön ska medverka till en god regional och global miljö. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Målet syftar till att uppnå en hållbar utveckling i den bebyggda miljön där de ekologiska, sociala och ekonomiska aspekterna vägs in. Målet har flera preciseringar som används för att förtydliga och tydliggöra uppföljningsarbetet. Preciseringen Hållbar samhällsplanering innebär att städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd ska vara planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor.

År 2017 antog riksdagen ett klimatpolitiskt ramverk som syftar till att skapa långsiktiga förutsättningar för en ambitiös och effektiv klimatomställning. Ramverket består av tre delar: klimatmål, en klimatlag (2017:720) och inrättandet av ett klimatpolitiskt råd.

Enligt klimatlagen ska varje regering senast året efter ordinarie riksdagsval lämna en klimatpolitisk handlingsplan till riksdagen. Handlingsplanen ska visa hur regeringens samlade politik bidrar till att nå klimatmålen. I december 2019 presenterade regeringen den första klimatpolitiska handlingsplanen En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65). I denna föreslog regeringen bl.a. att klimatpolitiken skulle integreras i fler politiska områden och att all relevant lagstiftning ska ses över så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag. Handlingsplanen antogs av riksdagen i juni 2020

och rymmer över 100 åtgärder, både inom specifika sektorer och på en övergripande nivå (prop. 2019/20:65, bet. 2019/20:MJU16, rskr. 2019/20:314).

Den gröna given, Fit for 55 m.m.

Den 11 december 2019 presenterade Europeiska kommissionen meddelandet om den europeiska gröna given (COM(2019) 640), med syftet att främja ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi med nettonollutsläpp 2050. I meddelandet aviserades ett stort antal kommande lagstiftningsförslag och strategier.

I juni 2021 antogs EU:s klimatlag om att minska utsläpp av växthusgaser med minst 55 procent till 2030 jämfört med 2005 samt uppnå klimatneutralitet 2050 (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999).

Den 14 juli 2021 presenterade kommissionen lagstiftningspaketet Fit for 55. Paketet syftar till att genomföra EU:s skärpta klimatmål för 2030 och föreslår åtgärder som ska minska EU:s nettoutsläpp med minst 55 procent jämfört med 1990 års nivåer. Det stakar också ut riktningen mot EU:s långsiktiga klimatmål om klimatneutralitet senast 2050.

Inom ramen för lagstiftningspaketet har kommissionen bl.a. föreslagit en revidering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet (EED-direktivet). EED-direktivet syftar till att fastställa en gemensam ram för att främja energieffektivisering inom EU. Det nu gällande EED-direktivet trädde i kraft den 4 december 2012 och den senaste revideringen gjordes 2018.

Som ytterligare en del av lagstiftningspaketet har kommissionen presenterat ett förslag till omarbetning av direktivet om byggnaders energiprestanda (COM(2021) 802).

Direktivet om byggnaders energiprestanda

Byggsektorn i EU är den största enskilda energiförbrukaren i Europa och står för 40 procent av den totala energiförbrukningen. Syftet med direktivet om byggnaders energiprestanda är att förbättra byggnaders energiprestanda i EU samtidigt som hänsyn tas till olika klimatförhållanden, lokala förhållanden och kostnadseffektivitet. Direktivet syftar också till att åstadkomma en ökad användning av förnybara energikällor och att uppfylla såväl Kyotoprotokollet och FN:s ramkonvention om klimatförändringar som EU:s egna mål.

Direktivet innehåller bl.a. krav på medlemsstaterna i fråga om metodiken för beräkning av byggnaders integrerade energiprestanda, fastställande av minimikrav på energiprestanda för både nya byggnader och befintliga byggnader som genomgår större renoveringar eller ändringar samt energicertifiering av byggnader. Medlemsstaterna ska med jämna mellanrum (minst vart femte år) beräkna kostnadsoptimala nivåer för kraven på byggnaders energianvändning och rapportera resultatet till kommissionen.

Det förslag till omarbeting av direktivet som lagts fram av kommissionen innehåller bl.a. förslag på att alla nya byggnader ska vara s.k. nollemissionsbyggnader från 2030. Vidare föreslås nya krav på miniminivåer för energiprestanda som även ska gälla befintligt byggnadsbestånd.

Energideklaration för byggnader

Det svenska systemet med energideklarationer är ett marknadsstyrmedel som har sin grund i direktivet om byggnaders energiprestanda. En energideklaration är ett dokument med uppgifter om hur mycket energi som går åt i en byggnad när den används. Syftet med energideklarationerna är att främja effektiv energianvändning och samtidigt säkerställa gott inomhusklimat i byggnader.

Energideklarationerna regleras i lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader, förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader och Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader.

Följande byggnader ska ha en energideklaration:

- byggnader som har en golvarea över 250 kvadratmeter och som ofta besöks av allmänheten,
- byggnader som upplåts med nyttjanderätt,
- byggnader som är nyuppförda eller som ska säljas.

Bestämmelserna om energideklaration tillämpas endast på byggnader där energi används för att påverka byggnadens inomhusklimat så att inomhustemperaturen överstiger 10 plusgrader. Industrianläggningar och verkstäder, bostadshus som används mindre än fyra månader per år (eller under en begränsad del av året om energianvändningen beräknas vara mindre än 25 procent av en helårsanvändning) och byggnader som är mindre än 50 kvadratmeter behöver inte ha någon energideklaration. Energideklarationen är giltig i tio år. Därefter är det byggnadsägarens skyldighet att se till att få en ny energideklaration upprättad. Ägare av egnahem behöver dock normalt inte upprätta en energideklaration förrän byggnaden ska säljas.

Energimätning i byggnader

I lagen (2014:267) om energimätning i byggnader, som kompletteras av förordningen (2014:348) om energimätning i byggnader, finns bestämmelser om skyldighet för den som uppför en byggnad att se till att varje lägenhets förbrukning av bl.a. el kan mätas. Regleringen syftar till att energikostnader ska kunna fördelas efter faktisk energianvändning genom energimätning i enskilda lägenheter, varigenom incitamenten för slutanvändare att minska energianvändningen i byggnader ska öka.

Kommunal energi- och klimatrådgivning

Den kommunala energi- och klimatrådgivningen tillhandahåller kostnadsfri rådgivning till hushåll, organisationer och mindre företag om frågor som rör energieffektiviserande åtgärder, förnybar energi och minskad klimatpåverkan utifrån lokala förutsättningar. I och med att budgetpropositionen för 2021 beslutades förlängde riksdagen stödet till den kommunala energi- och klimatrådgivningen och rådgivningen gjordes till en permanent satsning (prop.2020/21:1 utg. omr. 21, bet. 2020/21:NU3, rskr. 2020/21:127).

Stödet till rådgivningen regleras i förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Stöd till energieffektivisering i flerbostadshus

I juni 2021 beslutade regeringen att införa ett nytt stöd till energi-effektivisering i flerbostadshus. I samband med behandlingen av statens budget för 2022 beslutade riksdagen att stödet för energieffektivisering av flerbostadshus (anslaget 1:7) ska avvecklas efter årsskiftet 2021/22 (prop. 2021/22:1, utg. omr. 18, bet. 2021/22:CU1, rskr. 2021/22:79).

Klimatdeklaration för byggnader

Den 1 januari 2022 trädde den nya lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader i kraft. Lagen innebär att byggherrar ska redovisa vilken påverkan på klimatet en ny byggnad har. Syftet är att bidra till att minska klimatpåverkan från byggskedet.

En klimatdeklaration ska upprättas och lämnas in för byggnader som uppförs där ansökan om bygglov har kommit in till byggnadsnämnden den 1 januari 2022 eller senare. Begränsningen till byggnader innebär att andra anläggningar än byggnader inte omfattas av krav på klimatdeklaration. Reglerna tillämpas inte heller när en befintlig byggnad flyttas till en ny plats, byggs till, byggs om eller ändras. Av propositionen framgår att regeringens bedömning var att det, med tanke på att klimatdeklarationen är ett nytt styrmedel, var lämpligt att reglerna inledningsvis inte omfattade alla typer av byggåtgärder, utan att de inledningsvis enbart skulle tillämpas när en ny byggnad uppförs (jfr prop. 2020/21:144, s. 25).

Vissa typer av byggnader är undantagna från kravet på att upprätta och lämna in en klimatdeklaration. Det gäller bl.a. byggnader som har en privatperson som byggherre och där byggnaden uppförs privat. Trots undantagen kommer ett stort antal byggnader som uppförs att omfattas av krav på klimatdeklaration. I takt med att kunskapen om byggandets klimatpåverkan ökar och nya verktyg och lösningar blir tillgängliga för sektorn i framtiden kan förutsättningarna för att begränsa undantagen komma att öka (prop. 2020/21:144 s. 39).

Klimatdeklarationen ska lämnas in till Boverket, som är tillsynsmyndighet över klimatdeklarationerna. För att kunna få slutbesked krävs sedan den

I januari 2022 att byggherren antingen kan visa att klimatdeklarationen lämnats in till Boverket eller gjort sannolikt att en sådan skyldighet saknas.

Pågående arbete

Klimatråtsutredningen

Regeringen beslutade i december 2019 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag (dir. 2019:101). Syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås. Utredaren ska bl.a. se över hur miljöbalken kan anpassas för att utgöra ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen samt identifiera annan relevant lagstiftning som kan ha betydelse för detta. Utredaren ska också lämna nödvändiga författningsförslag och redovisa eventuella ytterligare utredningsbehov.

Utredningen, som har tagit namnet Klimatråtsutredningen, lämnade i mars 2021 delbetänkandet En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden (SOU 2021:21). När det gäller utredningens andra fas framgår det av delbetänkandet att en översyn av lagstiftningen inom åtgärdsområdena underlättad utbyggnad av elnätet samt planering och kravställande för ett mer transporteffektivt samhälle anses prioriterade. Bland annat bedöms det därmed finnas behov av att se över miljöbalken och PBL.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 maj 2022.

Kommittén för modernare byggregler

I februari 2017 gavs kommittédirektiv om att genomföra en systematisk och grundlig översyn av 8 och 10 kap. PBL, 3–5 och 7 kap. PBF, BBR, Boverkets föreskrifter om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder och de standarder dessa hänvisar till i syfte att modernisera regelverket och därmed gynna ökad konkurrens och ökat byggande. Kommittén skulle även utreda regelverkets ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning. Kommittén antog namnet Kommittén för modernare byggregler och har överlämnat tre betänkanden. Kommitténs slutbetänkande Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat (SOU 2019:68) lämnades i december 2019.

Det första delbetänkandet Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan (SOU 2017:106), som lämnades i december 2017, handlar om att se över dagens svenska standardiseringssystem inom byggområdet. Sammanfattningsvis konstaterar kommittén att det egentliga grundproblemet med byggstandardisering är bristande samverkan. Kommittén lämnar i betänkandet tre konkreta förslag:

- Regeringen ska utse en särskild nationell samordnare för byggstandardiseringen.

- Regeringen ska inrätta ett nationellt myndighetsråd för byggstandardisering för att effektivisera och stärka myndigheternas byggstandardiseringsarbete.
- Regeringen ska villkora medfinansieringen utifrån aktuella behov för att stärka standardiseringen inom byggområdet.

Det andra delbetänkandet, Resurseffektiv användning av byggmaterial (2018:51), lämnades i juni 2018 och handlar om resurseffektiv byggmaterialanvändning. Kommitténs analys visade att det finns två huvudsakliga hinder för resurseffektiv byggmaterialanvändning: brist på information om innehåll i byggprodukter och brist på ekonomiska incitament att återanvända eller återvinna byggprodukter. I betänkandet lämnade kommittén två förslag för att undanröja hindren. Det första handlade om innehållsförteckningar för byggprodukter varvid kommittén föreslog att regeringen skulle verka för en ändrad reglering på EU-nivå. Det andra förslaget avsåg ett nationellt främjandepaket för resurseffektiva byggmaterialval för minskat bygg- och rivningsavfall. Kommittén föreslog i den delen att regeringen skulle ge Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att fr.o.m. 2019 och i tio år framåt

- skapa en eller flera grupper med aktörer som har avgörande inflytande på val av de byggmaterial vilka ingår i byggnader och som vill göra resurseffektiva byggmaterialval
- lämna bidrag till utvecklings- och forskningsstudier i syfte att åstadkomma nära-nollavfallsbyggnader genom återanvändning och återvinning av byggprodukter och material
- sprida information om erfarenheterna från beställargruppernas arbete och utvecklings- och forskningsstudier till andra beställare, arkitekter, tekniska konsulter och övriga relevanta mottagare.

Betänkandena har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Boverkets rapporter om loggböcker

Genom Boverkets regleringsbrev för 2015 fick myndigheten i uppdrag att undersöka förutsättningarna för ett nationellt system för dokumentation av byggprodukter/byggmaterial och byggnadskomponenter vid byggandet av nya byggnader. Uppdraget redovisades i december 2015 i rapporten Dokumentationssystem för byggprodukter vid nybyggnation – en så kallad loggbok (2015:46).

I juni 2017 gav regeringen Boverket i uppdrag att komplettera sitt tidigare förslag. Uppdraget redovisades av Boverket i juni 2018 genom rapporten Dokumentationssystem för byggprodukter – Regler om loggbok för vissa nya byggnader och anläggningar (2018:22). I rapporten föreslår Boverket en ny lag och förordning om dokumentationssystem för byggprodukter i byggnadsverk. Med loggbokens hjälp ska man kunna spåra byggprodukter som ingår i byggnadsverk under hela livslängden. Informationen i loggboken

ska kunna användas i förvaltningen, vid en eventuell sanering och vid ändring och rivning av byggnadsverk. Loggboken ska kunna främja en effektivare återanvändning och återvinning och att byggprodukter cirkulerar i giftfria och resurseffektiva kretslopp.

Beredning av rapporten pågår inom Regeringskansliet.

Riksrevisionens rapport om systemet med energideklarationer m.m.

Systemet med energideklarationer av byggnader var föremål för Riksrevisionens granskning 2009 och 2021. Resultatet av den senaste granskningen redovisades i maj 2021 i rapporten Systemet med energideklarationer – tydligt syfte men oklart mål (RiR 2021:21). Av rapporten framgår att Riksrevisionen anser att energideklarationerna har svaga förutsättningar att få enskilda småhusägare att genomföra energi-effektiviserande åtgärder. Riksrevisionen rekommenderade därför bl.a. att Boverket ska ges i uppdrag att utreda hur energideklarationerna kan effektiviseras som styrmedel.

I skrivelsen Riksrevisionens rapport om systemet med energideklarationer (skr. 2021/22:24) förklarade regeringen att man avsåg att återinföra återrapporteringskrav kring energideklarationerna och den kommunala energi- och klimatrådgivningen. När det gällde Riksrevisionens rekommendation att utreda hur energideklarationerna kan effektiviseras som styrmedel bedömde regeringen emellertid att ett sådant uppdrag bör anstå till genomförandet av revideringen av direktivet om byggnaders energiprestanda.

Av regleringsbrevet för Boverket respektive Energimyndigheten för budgetåret 2022 framgår att beslut om de aviserade återrapporteringskraven togs av regeringen i december 2021.

Boverkets uppdrag i fråga om klimatdeklarationer

Boverket har fått i uppdrag att under 2020–2022 arbeta för att underlätta införandet av krav på redovisning av en klimatdeklaration vid uppförande av byggnader (Fi2020/00941/BBI). Boverkets uppdrag består av följande delar:

- att utveckla en öppen databas med relevanta klimatdata som ska kunna användas för beräkning av klimatpåverkan från byggnader ur ett livscykelperspektiv
- att utveckla ett klimatdeklarationsregister som kan användas när kravet på klimatdeklaration för byggnader träder i kraft
- att utveckla informations- och vägledningsunderlag
- att ta fram en plan för den fortsatta utvecklingen av klimatdeklarationen för att inkludera hela livscykeln och omfatta gränsvärden för klimatpåverkan.

Uppdraget, inklusive genomförda informations- och vägledningsinsatser, ska slutredovisas till regeringen senast den 20 december 2022.

Boverkets och Upphandlingsmyndighetens uppdrag i fråga om hållbarhetskrav

I mars 2020 gav regeringen Upphandlingsmyndigheten och Boverket i uppdrag att under 2020–2021 ta fram hållbarhetskrav för att främja minskad klimatpåverkan vid offentlig upphandling av bygg-, anläggnings- och fastighetsentreprenader. Uppdraget slutredovisades i december 2021 genom rapporten Slutrapportering av regeringsuppdraget att främja minskad klimatpåverkan vid offentlig upphandling av bygg-, anläggnings- och fastighetsentreprenader (UHM-2020-0078).

Enligt rapporten behövs en omfattande systemförändring för att åstadkomma en minskad klimatpåverkan vid upphandling av bygg-, anläggnings- och fastighetsentreprenader. Det redovisas mot den bakgrunden förslag och rekommendationer för fortsatt arbete för att upphandling ska kunna bidra till att minska klimatpåverkan och främja hållbar samhällsbyggnad. Av rapporten framgår vidare att myndigheterna har utvecklat stöd för att hjälpa målgrupperna att lösa vissa utmaningar som bedöms finnas.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet

I lagrådsremissen Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk, som överlämnades till Lagrådet i december 2021, har regeringen bl.a. föreslagit en ny lag om energimätning i byggnader, som i delar motsvarar den nu gällande lagen. Det föreslås att användningen av tappvarmvatten för hushållsbruk alltid ska mätas på lägenhetsnivå i nya flerbostadshus eller i bostadsdelarna av nya byggnader med både bostäder och lokaler. Vidare föreslås nya regler om tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energi-användning. Förslagen är i huvudsak föranledda av den senaste revideringen av EED-direktivet.

Enligt regeringens propositionsförteckning för våren 2022 kommer en proposition att lämnas i februari 2022.

Budgetpropositionen för 2022

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg. omr. 18 s. 28) anförde regeringen bl.a. följande:

Regeringen vill främja ett mer hållbart byggande, med fokus på minskade klimatutsläpp och ökad resurseffektivitet. Bygg- och anläggningssektorn står för omkring en femtedel av Sveriges inhemska växthusgaser. Från och med 1 januari 2022 införs krav på klimatdeklarationer, som är avsett att bli ett viktigt verktyg för att mäta och följa klimatpåverkan i byggsektorn. I syfte att underlätta för byggherrar att följa de nya reglerna tilldelas Boverket ytterligare medel för 2022. Vidare tilldelas myndigheten permanenta medel för tillsyn, drift och förvaltning av det nya systemet för klimatdeklarationer för att säkerställa en långsiktig och ändamålsenlig tillämpning. Under 2021 påvisade den uppkomna situationen vid

kalkstensbrottet i Slite byggsektorns sårbarhet och beroende av en enskild insatsvara och verksamhetsutövare. För att främja ett mer resurseffektivt byggande med minskad miljö- och klimatpåverkan, och stärka motståndskraften mot sårbarheter i råvaruförsörjningen och tillgången till insatsvaror, genomför regeringen ett antal långsiktiga och riktade satsningar. Återvinning och återbruk inom sektorn måste öka. Regeringen föreslår därför bl.a. att resurser avsätts för att stärka Boverkets arbete med att driva på den cirkulära omställningen inom byggsektorn. Myndigheten ges också i uppdrag att se över hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan accelereras och hur tillämpningen av klimatdeklaration kan utökas. Regeringen föreslår även en riktad forsknings- och innovationssatsning med fokus på ökad återanvändning och återbruk av byggmaterial samt utveckling av nya byggmaterial. Åtgärder vidtas för att främja ett ökat träbyggande. Genom ökad träbyggnation finns potential att öka kolinlagringen. Dessutom vidtas åtgärder för att statliga bolag och myndigheter bör gå före i utvecklingen mot ett mer hållbart och cirkulärt byggande.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2019 och våren 2021 behandlade och avstyrkte utskottet bl.a. motionsförslag om energiåtgång i uppförda byggnader, energikrav på det befintliga beståndet och vilka ekonomiska styrmedel som skulle kunna leda till en högre återanvändning av byggmaterial. Utskottet hänvisade bl.a. till det arbete som pågick i frågorna (bet. 2018/19:CU12 och bet. 2020/21:CU13).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att gällande regelverk främjar ett hållbart byggande. Som regeringen har redogjort för i budgetpropositionen för 2022 bedrivs därför ett aktivt arbete på detta område. Så sent som i januari 2022 trädde den nya lagen om klimatdeklaration för byggnader i kraft, och Boverket har i uppdrag att underlätta införandet. Vidare har Upphandlingsmyndigheten och Boverket haft i uppdrag att ta fram hållbarhetskrav för att främja minskad klimatpåverkan vid offentlig upphandling. Uppdraget slutredovisades i december 2021, och rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Beredning pågår också av de förslag som Kommittén för modernare byggregler lämnat om bl.a. byggstandardisering och återanvändning av byggmaterial. Detsamma gäller Boverkets rapport Dokumentationssystem för byggnader.

Mot den redovisade bakgrunden anser inte utskottet att det finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av de olika motionsförslagen om åtgärder för att åstadkomma ett hållbart och innovativt byggande. Samtliga motionsyrkanden bör därför avslås.

Barns intressen vid den fysiska planeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utformning och planering av gårdar vid skolor och förskolor samt om barns intressen vid den fysiska planeringen. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Motionerna

I motion 2021/22:4067 av Karolina Skog (MP) begärs tillkännagivanden om skärpta riktlinjer och förbättrad uppföljning för utformning av gårdar vid förskolor och skolor (yrkande 1), tillgång, kvalitet och tillgänglighet vad gäller lokaler för barns aktiviteter (yrkande 2) samt om att utgå från barnperspektivet i den fysiska planeringen och att utöka barns inflytande över den fysiska miljön (yrkande 3).

I motion 2021/22:3349 av Sten Bergheden (M) begärs ett tillkännagivande om att det vid planeringen av förskolor ska tas med i beräkningen att undervisningen i vissa fall ska kunna ske även utomhus. Enligt motionären har det under pandemin tydligt visat sig vilka brister som finns i planeringen när det gäller att kunna bedriva undervisning utomhus vid behov. Det behöver därför planeras för bättre, större och mer ändamålsenliga områden runt förskolorna så att undervisningen vid behov kan ske utomhus.

Bakgrund

Allmänt om regleringen i PBL

Vid prövningen av frågor enligt PBL ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (2 kap. 1 § PBL). Bestämmelsen innebär att det ska göras en avvägning mellan de intressen som är aktuella både vid planläggning och vid prövning av t.ex. bygglovsfrågor. Om det finns flera motstående intressen ska hänsyn tas till det intresse som, efter en proportionalitetsbedömning, väger tyngst.

Vid planläggning gäller bl.a. att kommunen, med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden, ska främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper (2 kap. 3 § PBL). Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder som rör byggnader som inte kräver lov ska bebyggelse och byggnadsverk också utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området (2 kap. 6 § PBL). Kommunen ska vid planläggningen dessutom ta hänsyn till behovet av att det inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse finns bl.a. parker och grönområden samt lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse (2 kap. 7 § PBL).

På tomter som ska bebyggas med bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan liknande verksamhet ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse (8 kap. 9 andra stycket PBL). Om tomten redan är bebyggd ska kraven på friyta tillgodoses i skälig utsträckning (8 kap. 10 § PBL). Om en byggnad ändras och ändringen kräver lov eller anmälan, ska kraven på friyta tillämpas i den utsträckning som är skälig med hänsyn till kostnaderna för arbetet och tomtens särskilda egenskaper (8 kap. 11 § PBL).

Boverkets rekommendationer om friyta

Begreppet friyta för lek och utevistelse avser den yta som barnen kan använda på egen hand vid sin utevistelse. Vad som ska anses som en tillräckligt stor och lämplig friyta för lek och utevistelse avgörs av byggnadsnämnden. En sådan bedömning ska alltid göras i samband med prövning av bygglov.

För friytor vid förskola, skola, fritidshem eller liknande verksamhet har Boverket tagit fram allmänna råd som förtydligar innebörden i bestämmelserna (Boverkets allmänna råd [2015:1] om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet). De allmänna råden är inte bindande utan utgör en rekommendation om hur de bindande bestämmelserna i lagstiftningen som råden är kopplade till kan uppfyllas.

Enligt Boverkets rekommendationer om tillämpningen av 8 kap. 9–11 §§ PBL bör vid placering och anordnande av friytor för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet särskilt beaktas friytans storlek, utformning, tillgänglighet och säkerhet samt förutsättningarna att bedriva ändamålsenlig verksamhet. Med ändamålsenlig verksamhet avses i de allmänna råden att friytan kan användas till lek, rekreation samt fysisk och pedagogisk aktivitet för den verksamhet som friytan är avsedd för. Friytan bör vara så rymlig att det utan svårighet eller risk för omfattande slitage går att ordna varierande terräng- och vegetationsförhållanden. Vidare bör friytan kännetecknas av goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet. Friytan bör placeras i direkt anslutning till byggnadsverk som innehåller lokaler för förskola, förskoleklass, skola årskurs 1 till 6, fritidshem eller liknande verksamhet och barnen och eleverna bör självständigt kunna ta sig mellan byggnadsverket och friytan. När det gäller byggnadsverk som innehåller lokaler för skola årskurs 7 till 9 bör friytan placeras i direkt eller i nära anslutning och eleverna bör självständigt kunna ta sig mellan byggnadsverket och friytan. För gymnasieskolor bör friyta placeras och ordnas på det sätt som är skäligt med hänsyn till elevernas och verksamhetens behov. Friytan bör inte senare kunna tas i anspråk för annat ändamål utan att ersättas med friyta med likvärdiga möjligheter till varierande lek och utevistelse.

Vid placering och anordnande av friyta på en redan bebyggd tomt bör de allmänna råden som redogjorts för ovan tillämpas i skälig utsträckning.

Boverkets allmänna råd innehåller inget minimikrav i fråga om friytans storlek. I samband med att de allmänna råden infördes hade vissa remissinstanser uttryckt önskemål om att friytans storlek skulle regleras genom ett ytmått eller ett minimikrav i de allmänna råden, i form av ett visst antal kvadratmeter per barn eller en lämplig total yta för hela friytan. Boverket beslutade emellertid att inte rekommendera något ytkrav. Det motiverades med att de allmänna råden ska ange en möjlig väg för att uppfylla lagens krav och att ett specifikt ytkrav inte ger utrymme för alternativa tillvägagångssätt. Vidare bedömde Boverket att ett ytkrav i de allmänna råden minskade möjligheterna för kommunerna att använda sig av flexibla lösningar anpassade efter lokala förutsättningar.¹

Boverkets vägledning för skolors och förskolors utemiljöer

År 2015, parallellt med att de allmänna råden om friyta togs fram av Boverket, tog Boverket (tillsammans med tankesmedjan Movium vid Sveriges lantbruksuniversitet) även fram en vägledning för planering, utformning och förvaltning av barns och ungas utemiljö med särskilt fokus på skolgårdar och förskolegårdar.² Målet med vägledningen är att förtydliga friytans betydelse för barns och ungas lek, lärande och hälsa, men också att ge vägledning om hur goda utemiljöer vid skolor och förskolor kan åstadkommas och utvecklas genom fysisk planering, utformning och förvaltning. Syftet är att förbättra förutsättningarna för att alla barn och unga ska ha tillgång till en god, välfungerande utemiljö och möjlighet att leka och utvecklas utomhus i hälsosamma och inspirerande sammanhang. Vägledningen riktar sig till beslutsfattare, beställare eller yrkesverksamma med ansvar för planering, utformning, förvaltning eller skötsel av den fysiska utemiljön vid förskolor och grundskolor och omfattar bl.a. ett kapitel om hur goda utemiljöer för barn kan hanteras i planerings- och bygglovsprocessen. I vägledningen tas också betydelsen av barns och ungas delaktighet och inflytande upp.

Nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken

Våren 2018 infördes ett nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316). I samband med detta fick Boverket ett samlat ansvar för samordning, kompetensstöd och främjande insatser till offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå i frågor om arkitektur och gestaltad livsmiljö. Uppdraget till Boverket omfattade tre delområden, varav ett var att ge vägledning för god gestaltning av vårdens respektive skolors och förskolors fysiska miljö.

¹ Konsekvensutredning för Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet, s. 12.

² Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö.

I rapporten Arkitektur och gestaltad livsmiljö (2020:23) redovisade Boverket genomfört arbete inom ramen för regeringsuppdraget under 2018–2020. Av rapporten framgår att Boverket hittills fokuserat på områden som regeringen pekat ut, däribland skolors och vårdens miljöer. Vidare framgår att Boverket som en del av vägledningsarbetet för skolor och förskolor har tagit fram ett antal lärande exempel med syftet att sprida kunskap om planering, utformning och förvaltning av goda lärmiljöer. Boverket har också, i dialog med kommuner, civilsamhälle, näringsliv och myndigheter, tagit fram en vägledning om kvalitativ, tillgänglig och hållbar gestaltning av förskolors och skolors fysiska miljö.

Pågående arbete

Barnkonventionsutredningen m.m.

Den 1 januari 2020 trädde lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter i kraft. Genom att barnkonventionen gavs ställning som lag tydliggjordes att domstolar och andra rättstillämpare på statlig, regional och kommunal nivå ska beakta de rättigheter som följer av konventionen vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

År 2018, i samband med att regeringen beslutade om propositionen med förslag om att göra barnkonventionen till lag i Sverige, gavs en särskild utredare i uppdrag att genomföra en kartläggning för att belysa hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen. Utredningen, som antog namnet Barnkonventionsutredningen, överlämnade i november 2010 sitt betänkande Barnkonventionen och svensk rätt (SOU 2020:63). PBL behandlas i betänkandet, bl.a. utifrån trafiksäkerhet och barns fritid, lek och rekreation. Utredningens bedömning var i denna del att svensk lagstiftning och praxis till största delen stämmer överens med barnkonventionen.

År 2019 fick Boverket i uppdrag av regeringen att kartlägga och analysera myndighetens verksamhet och kommunernas och länsstyrelsernas arbete med planering enligt PBL och stadsutveckling i förhållande till barnkonventionen. Uppdraget, som genomfördes i samråd med bl.a. Folkhälsomyndigheten och Barnombudsmannen, slutredovisades i oktober 2020 genom rapporten Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling – Kartläggning och analys (2020:24). Enligt rapporten slår förtätningen av offentliga platser och miljöer extra hårt mot barn och unga eftersom det leder till mindre ytor och sämre förutsättningar för fysisk aktivitet och minskad rörelseglädje. Det anges att kommuner och länsstyrelser har uttryckt osäkerhet i fråga om hur barnrätten ska omsättas och bevakas i PBL, något som enligt rapporten delvis kan förklaras utifrån att PBL är en avvägningslag. En risk med osäkerheten bland tillämparna är enligt rapporten att barnrätten inte får ett tydligt avtryck i samhällsplaneringen och att PBL kan behöva förtydligas genom antingen lagändringar, praxis från domstolar eller vägledning. Det föreslogs mot den

bakgrunden bl.a. att Boverket skulle få i uppdrag att, tillsammans med andra myndigheter, ta fram en vägledning med lärande exempel.

I april 2021 gav regeringen i uppdrag åt Boverket att sammanställa en vägledning om hur barnkonventionen kan tillämpas vid fysisk planering enligt PBL och stadsutveckling (Fi2021/01565). Vägledningen ska innehålla exempel på hur barnrättsperspektivet kan tillföras och tillgodoses genom hela planeringskedjan och lärande exempel bör samlas in och sammanställas både från Sverige och andra länder. Vägledningen ska rikta sig till kommuner, regioner och länsstyrelser, och Boverket ska sprida information om vägledningen till målgrupperna på lämpligt sätt. Uppdraget ska genomföras av Boverket i samverkan med Barnombudsmannen och redovisas till Finansdepartementet under hösten 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att beakta barnperspektivet vid den fysiska planeringen. PBL innehåller därför bindande bestämmelser om friyta. Enligt Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet ska det, vid placering och anordnande av en friyta, särskilt beaktas att friytan kan användas till lek, rekreation samt fysisk och pedagogisk aktivitet. Utskottet konstaterar vidare att Boverket har tagit fram vägledningar för gestaltningen av förskolors och skolors fysiska miljö. Regeringen har dessutom gett Boverket i uppdrag att sammanställa en vägledning för hur barnkonventionen kan tillämpas vid fysisk planering.

Mot denna bakgrund anser inte utskottet att det finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsförslagen. Motionsyrkandena bör avslås.

Regler om energihushållning och inomhusklimat m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör låta utvärdera hur skärpta kravnivåer för energihushållning och värmeisolering påverkar möjligheten att uppföra timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper som nyproduktion samt, beroende på utfallet av utvärderingen, överväga om undantag bör införas för aktuella byggnadstyper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om inomhusklimat och OVK.

Jämför reservation 4 (S, V, MP) och 5 (C) samt särskilt yttrande 1 (S, V) och 2 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3221 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om en översyn av regelverken för inomhusklimat med anledning av klimatförändringarna. Motionärerna framhåller att Boverkets byggregler inte föreskriver någon lägsta inomhustemperatur, däremot en högsta, och att det finns skäl att överväga moderniseringar av regelverket som tar höjd för klimatförändringarnas effekter.

Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) begär i kommittémotion 2021/22:3708 yrkande 65 ett tillkännagivande om att fulltimmerhus och andra byggnader av stort kulturhistoriskt värde ska undantas från nuvarande regler för energiprestanda. Motionärerna anför att fulltimmerhus, dvs. en konstruktion enbart i trä utan tilläggsisolering, utgör en del av vårt svenska kulturarv men med skärpta energiprestandakrav många gånger blir omöjliga att uppföra vid nyproduktion.

I motion 2021/22:2110 av Gudrun Brunegård (KD) begärs ett tillkännagivande om en realistisk modell för hur systematiska ventilationskontroller ska genomföras och följas upp på ett standardiserat sätt, med fokus på förebyggande hälsoaspekter hos dem som ska vistas i de avsedda lokalerna. Motionären anför bl.a. att de skärpta kraven på energieffektivitet vid nybyggnad ökar risken att ventilationen inte håller måttet. Motionären anför att många kommuner inte prioriterar tillsynsarbetet samt att det från kommuner har framförts önskemål om möjlighet att ta ut en tillsynsavgift.

Bakgrund

Miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö

Inom det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö (se ovan under Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande) används som tidigare nämnts flera preciseringar för att förtydliga målet och tydliggöra uppföljningsarbetet. En av dessa är Hälsa och säkerhet, som omfattar bl.a. radon, buller och andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

Regler om energihushållning och värmeisolering

Regler om byggnadsverks utformning och tekniska egenskaper finns i 8 kap. PBL. Som redogjorts för ovan (se Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande) gäller enligt 8 kap. 4 § PBL att byggnader ska ha tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bl.a. energihushållning och värmeisolering.

Egenskapskraven preciseras närmare i PBF. För att uppfylla kravet på energihushållning och värmeisolering ska en byggnad enligt 3 kap. 14 § PBF bl.a. ha en mycket hög energiprestanda där den energi som tillförs i mycket hög grad kommer från förnybara energikällor (s.k. nära-nollenergibyggnad). Byggnaden ska också ha särskilt goda egenskaper när det gäller hushållning med el och vara utrustad med en klimatskärm som säkerställer god värmeisolering.

I avsnitt 9 i BBR finns föreskrifter och allmänna råd till 3 kap. 14 § PBF. Ett övergripande krav på energihushållning som BBR ställer är att byggnader ska vara utformade så att energianvändningen begränsas genom låga värmeförluster, lågt kylbehov, effektiv värme- och kylanvändning och effektiv elanvändning. I BBR uppställs också kravnivåer för olika typer av byggnader (småhus, lokaler och flerbostadshus). Energikraven utgörs av funktionskrav på byggnadens primärenergianvändning och med kompletterande krav på klimatskärmens genomsnittliga värmegenomgångskoefficient och maximal installerad effekt. Från reglernas tillämpningsområde undantas vissa typer av byggnader, bl.a. växthus eller motsvarande byggnader (som inte skulle kunna användas för sitt ändamål om kraven behövde uppfyllas) och bostadshus som används eller är avsedda för användning antingen mindre än fyra månader per år eller under en begränsad del av året motsvarande en energianvändning som beräknas vara mindre än 25 procent av vad som skulle vara fallet vid helårsanvändning.

Byggnadsnämnden får i enskilda fall medge mindre avvikelser från föreskrifterna i BBR (avsnitt 1:21). Regeln ger inte möjlighet för nämnden att medge avvikelser från kraven i lag eller förordning.

Som tidigare redogjorts för ändrades bestämmelsen i 3 kap. 14 § PBF den 1 september 2020. Samtidigt trädde nya energihushållningsregler i BBR i kraft. Ändringarna syftade till att skapa en bättre balans mellan de olika energislag som försörjer byggnader och utgjorde ett sista steg i genomförandet av det reviderade direktivet om byggnaders energiprestanda som innebär att

alla nya byggnader ska vara nära-nollenergibyggnader från den 31 december 2020. Ändringarna innefattade bl.a. införande av viktningsfaktorer för olika energibärare samt ändring av kravnivåerna för maximalt tillåtna primärenergital. För småhus skärptes också det kompletterande kravet på klimatskärmens genomsnittliga värmegenomgångskoefficient.

De nya reglerna i BBR infördes med ett års övergångstid som löpte ut den 31 augusti 2021.

Regler om inomhusklimat

Byggnadsverk ska vara projekterade och utförda så att de inte medför en oacceptabel risk för användarnas eller grannarnas hygien eller hälsa (3 kap. 9 § PBF). Reglerna om hygien, hälsa och miljö finns idag i avsnitt 6 i BBR och syftar till att byggnader och deras installationer ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön. Det handlar exempelvis om krav på luft- och vattenkvalitet samt att ljus-, fukt-, temperatur- och hygienförhållanden blir tillfredsställande. Bland annat ställs krav på att byggnader ska utformas så att tillfredsställande termiskt klimat kan erhållas.

Inom vistelsezonen i ett rum ställer BBR krav på att termisk komfort som är anpassad till utrymmenas avsedda användning ska kunna erhållas. Hur byggnaderna bör utformas framgår av Boverkets allmänna råd som bl.a. anger vissa temperaturer som inte bör underskridas samt vissa lufthastigheter och viss temperaturskillnad som inte bör överskridas. För golvytor anges såväl undre som övre temperaturgränser (avsnitt 6:42).

I Folkhälsomyndighetens allmänna råd (2014:17) om temperatur inomhus finns allmänna råd till bestämmelserna i miljöbalken om olägenhet för människors hälsa i fråga om det klimat som bör kunna upprätthållas i en bostad.

Obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem

I 8 kap. 25 § PBL och 5 kap. 1–7 §§ PBF finns bestämmelser om obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem (OVK) i byggnader. En OVK ska utföras av en certifierad sakkunnig funktionskontrollant innan ventilations-systemet tas i bruk och därefter regelbundet vid återkommande tillfällen. Vissa byggnader och ventilationssystem är undantagna från bestämmelserna. Syftet med bestämmelserna om OVK är att säkerställa ett tillfredsställande inomhusklimat. Det är fastighetsägaren som har ansvar för att se till att reglerna uppfylls.

Vid den första besiktningen ska det kontrolleras att funktionen och egenskaperna hos ventilationssystemet överensstämmer med gällande föreskrifter, att systemet inte innehåller föroreningar som kan spridas i byggnaden, att instruktioner och skötselanvisningar finns lätt tillgängliga för dem som ska sköta systemet samt att systemet i övrigt fungerar på det sätt som är avsett. Vid varje återkommande besiktning ska samma kontroller göras som

vid den första besiktningen, dock med den skillnaden att kontrollerna ska göras mot de föreskrifter som gällde när systemet togs i bruk. Det ska också undersökas vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra energihushållningen i ventilationssystemet utan att det medför ett försämrat inomhusklimat.

Vid varje besiktning ska funktionskontrollanten skriva ett protokoll som redovisar resultatet. Kontrollanten ska påtala fel och brister i ventilationen och anteckna dem i protokollet. Ett undertecknat exemplar av protokollet ska lämnas till byggnadens ägare och ett annat ska skickas till byggnadsnämnden. Funktionskontrollanten ska också utfärda ett intyg som visar att besiktningen har gjorts, med datum för besiktningen, resultatet av kontrollen och datumet för nästa besiktning. Intyget ska byggnadens ägare sätta upp på en väl synlig plats i byggnaden.

Tillsynen över bestämmelserna om OVK sköts av kommunernas byggnadsnämnder. Om reglerna inte följs kan byggnadsnämnden utfärda åtgärdsföreläggande eller rättelseföreläggande. Byggnadsnämnden kan också förbjuda den som äger eller har nyttjanderätten till ett byggnadsverk att använda hela eller delar av byggnaden om det finns brister som kan äventyra säkerheten hos dem som vistas i byggnaden.

Pågående arbete

Boverkets rapporter om byggnader och klimatanpassning

Boverket genomförde 2008 och 2010 regeringsuppdrag om klimatanpassning där byggnader och klimatanpassning analyserades. Uppdragen resulterade i rapporterna *Bygg för morgondagens klimat* och *Klimatanpassning i planering och byggande*.

År 2018 analyserade Boverket, i rapporten *Boverkets byggregler och klimatanpassning (2018:10)*, behovet av ändringar i BBR och Boverkets konstruktionsregler (EKS) utifrån påverkan av eventuella kommande klimatförändringar. Rapporten innehåller en översiktlig genomgång av relevanta regelverk för att undersöka om de är anpassade till eventuella framtida klimatförändringar, en genomgång av de tekniska egenskaper i BBR och EKS som kan påverkas av klimatet och om dessa regler behöver revideras samt en behovsanalys av vilka klimatdata som kan behövas för att verifiera de tekniska egenskapskrav som kan komma att påverkas av ett förändrat klimat. Boverkets slutsats var att föreskrifter som är utformade som funktionskrav inte direkt påverkas av klimatförändringar men att det däremot kan behövas regler som anger vilka klimatdata som ska användas för att verifiera att funktionskraven uppfylls. Regler om sådana data saknas för vissa tekniska egenskaper, t.ex. fukt och inomhusmiljö. I rapporten konstaterades att BBR inte ställer några explicita krav på högsta tillåten lufttemperatur, men att det enligt Boverkets mening inte var aktuellt att ställa sådana krav. Däremot, menade Boverket, kan varmare somrar och ökad luftfuktighet ändå komma att påverka byggnaderna eftersom komfortkrav främst ställs av brukarna.

Rapporten har överlämnats från Regeringskansliet till utredningen Modernare byggregler och därefter till Boverket (se nedan under Möjligheternas byggregler).

Boverkets rapport om avgifter

I februari 2020 gav regeringen Boverket i uppdrag att utreda om byggnadsnämnderna bör ges möjlighet att ta ut avgifter för att täcka kostnaderna i samband med vissa tillsynsuppgifter enligt plan- och bygglagstiftningen och förutsättningarna för att införa en byggsanktionsavgift för ytterligare överträdelser. När uppdraget lämnades angav regeringen bl.a. att byggnadsnämndernas brist på resurser är ett av de största hindren för kommunernas tillsyn av hissar och funktionskontrollen av ventilationssystem och att länsstyrelserna föreslagit att byggnadsnämnderna får möjlighet att ta ut avgifter för det tillsynsarbetet.

Boverket redovisade uppdraget i juni 2021 genom rapporten Tillsynsavgift och byggsanktionsavgifter (2021:13). I rapporten föreslår Boverket att det ska införas nya byggsanktionsavgifter. Däremot anser inte Boverket att det finns förutsättningar att införa tillsynsavgift. Beträffande frågan om tillsynsavgift framgår att Boverket visserligen anser att det finns skäl att överväga att ge byggnadsnämnderna möjlighet att ta ut en administrativ avgift för det arbete som krävs för att registrera och hantera de OVK-protokoll som kommer in. Det konstateras dock att tillsynen försvåras av att det inte finns något enkelt sätt för byggnadsnämnderna att hämta in uppgifter om bl.a. vilka ventilationssystem som omfattas av krav på funktionskontroll och besiktning, vilket gör att byggnadsnämnderna har svårt att veta om funktionskontroller och besiktningar utförs i den utsträckning som gäller enligt kraven. Boverket konstaterar i rapporten att man inlett en förstudie om digitalisering och automatisering av förfarandet vid funktionskontroller och ärendehantering när det gäller OVK. Enligt Boverkets bedömning kan en ökad digitalisering och automatisering förväntas minska behovet av en administrativ avgift för det arbete som i dag krävs för att registrera och hantera de protokoll som lämnas in till byggnadsnämnderna.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Boverkets rapporter om inomhusmiljö

Regeringen gav i december 2017 Boverket i uppdrag att förstärka arbetet för en god inomhusmiljö (N2017/07419/PBB). Enligt uppdraget ska Boverket samla in, kvalitetssäkra och sprida information om byggnaders inomhusmiljö för att öka medvetenheten om möjliga brister i inomhusmiljön, de vanligaste orsakerna till dessa brister och hur de kan undvikas. Uppdraget innefattar även att uppdatera relevanta delar av materialet från den rikstäckande undersökningen av bebyggelsens energianvändning, tekniska status och inomhusmiljö (Betsi).

Boverkets uppdrag har resulterat i två delrapporter, Uppdrag att förstärka arbetet för en god inomhusmiljö (2019:4) och Uppdrag att förstärka arbetet för en god inomhusmiljö – delrapport 2 (2020:20), samt en slutrapport.

I Slutrapport för uppdraget att förstärka arbetet för en god inomhusmiljö (2021:24), som lämnades i december 2021, redovisade Boverket vilka insatser som gjorts och vilka resultat som uppnåtts genom satsningen och hur arbetet ska kunna användas efter att uppdraget har upphört.

I rapporten lämnar Boverket följande förslag till regeringen:

- Regeringen ger Boverket rollen att vara en sammanhållande och pådrivande aktör som långsiktigt ska verka för att minska förekomst av fel, brister och skador i byggsektorn.
- Regeringen ger Boverket i uppdrag att visualisera vissa viktiga öppna inomhusmiljödata för byggnadsbeståndet i Sverige.
- Regeringen ger Boverket och Upphandlingsmyndigheten ett fortsatt uppdrag att tillsammans med aktörer från byggbranschen ta fram kravställning på produktivitetsförbättring vid upphandling.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Möjligheternas byggregler

I juni 2019 fick Boverket i uppdrag av regeringen att se över Boverkets byggregler (BBR) och konstruktionsreglerna (EKS) (Fi2019/02343/BB). Översynen syftar till att skapa ett förenklat och konsekvent regelverk. Boverket skulle inom ramen för uppdraget ha en nära dialog med Kommittén för modernare byggregler (N 2017:05), så länge kommitténs arbete pågick.

I slutrapporten *Möjligheternas byggregler – Ny modell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler* (2020:31) presenterade Boverket en ny regelmodell som enligt rapporten utgör ett första steg i en längre process. Den nya regelmodellen påverkar endast Boverkets tillämpningsföreskrifter, dvs. inte lag och förordning. Den nya modellen ska bestå av färre regler och utformas som funktionskrav. De nuvarande reglerna om byggande, som finns i BBR och EKS, kommer att delas upp så att respektive krav regleras i en separat författning. De nya författningarna planeras träda i kraft den 1 juli 2024. Varje författningsförslag kommer att skickas ut på remiss innan författningen beslutas.

Under 2021 arbetade Boverket med att hämta in kunskap och göra avstämningar med relevanta aktörer för att ta fram ett remissförslag till nya regler om hygien, hälsa och miljö. Avsikten är att förslaget ska remitteras under 2022.

Boverkets arbete med översynen av reglerna om energihushållning har ännu inte påbörjats men beräknas kunna starta under 2022.

Systemgränsen för byggnaders energiprestanda m.m.

Begreppet nära-nollenergibyggnad och systemgränsen för byggnaders energiprestanda har varit föremål för diskussion i Sverige under lång tid. I betänkandet Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:2), som överlämnades till regeringen i januari 2017, gjorde den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen bedömningen att systemgränsen för byggnaders energiprestanda i BBR och definitionen av nära-nollenergibyggnad borde fokusera på använd energi i stället för levererad energi. I juni 2019 slog regeringen emellertid, i skrivelsen Byggnaders energiprestanda (skr. 2018/19:152), fast att systemgränsen även fortsatt skulle vara levererad energi. Vidare meddelade regeringen att Boverket och Energimyndigheten skulle ges i uppdrag att ta fram ett förslag om hur ett kompletterande krav som utgår ifrån byggnadens energibehov, dvs. använd energi, skulle utformas för att svara mot Energikommissionens betänkande.

I skrivelsen anförde regeringen att byggreglerna på ett kostnadseffektivt sätt ska bidra till teknikneutrala val av hållbara, dvs. icke fossilbränslebaserade, uppvärmningssystem, långsiktigt energieffektiva byggnader med bra klimatskärm och en effektiv elanvändning i uppvärmningen samt att reglerna ska beakta effektutmaningen. Mot den bakgrunden bör byggreglerna och energideklarationerna följas upp och utvärderas i en kontrollstation med jämna mellanrum. De nationella uppföljningarna och utvärderingarna bör enligt regeringen göras med tätare intervall än de rapporter som enligt direktivet om byggnaders energiprestanda ska lämnas in till kommissionen. En första kontrollstation ska enligt skrivelsen genomföras 2022 och därefter minst vart tredje år. Kontrollerna, där även berörda branscher ska höras, bör enligt regeringen utföras av Boverket i samråd med Energimyndigheten.

I juni 2020 gav regeringen Boverket i uppdrag att, i samverkan med Energimyndigheten, utreda kompletterande krav i byggreglerna för byggnaders energiprestanda. Boverket redovisade uppdraget i november 2021 i rapporten Utredning av kompletterande krav för byggnaders energiprestanda (2021:18). Av rapporten framgår att Boverket anser att om ett kompletterande energikrav baserat på använd energi ska införas i byggreglerna bör detta utformas som ett krav på maximalt värmeförlusttal (ett tal som beskriver byggnadens effektförluster genom transmission, infiltration och ventilation vid dimensionerade utetemperaturer). Sammanfattningsvis rekommenderar Boverket emellertid att det inte införs ett kompletterande krav baserat på använd energi i byggreglerna, eftersom argumenten för ett sådant införande enligt Boverkets mening inte är tillräckliga. Av rapporten framgår att Energimyndigheten i denna del gjort en annan bedömning än Boverket, nämligen att nyttan av ett kompletterande krav i byggreglerna i form av värmeförlusttal vore större än de negativa samhällsekonomiska konsekvenserna.

Inom ramen för uppdraget utreddes även behovet av att komplettera byggreglerna med ett krav för solvärmelast. Vid hög solvärmelast i en byggnad kan problem med hög innetemperatur och hög kylanvändning uppstå. Av

rapporten framgår att Boverkets bedömning är att det inte finns behov av att ställa ett kompletterande krav på solvärmelast i BBR. Ett skäl till detta är att Boverket bedömer att det inte går att sätta en relevant kravnivå för olika byggnadskategorier. Ett annat skäl är att det snarare bedöms finnas ett behov av att förbättra tillämpningen och efterlevnaden av dagens krav än att införa ett nytt krav på solvärmelast.

I rapporten lämnar Boverket förslag i fråga om den kontrollstation som enligt vad regeringen tidigare meddelat ska genomföras under 2022. Bland annat föreslår Boverket att den första kontrollstationen ska omfatta dels en teoretisk analys av hur kraven reglerar de egenskaper i en byggnad som är relevanta för att uppnå målen, dels en analys av hur väl kraven fungerar i praktiken.

Boverkets rapport bereds inom Regeringskansliet.

Boverkets utredning om timmerhus

Efter att de senaste ändringarna av energihushållningsreglerna i BBR trädde i kraft den 1 september 2020 framförde Föreningen Svenska Timmerhus (FST) synpunkter till Boverket på det skärpta kravet på klimatskärmens genomsnittliga värmegenomgångskoefficient (U_m), som enligt föreningen är för skarpt för massiva timmerhus med oisolerade väggar som uppförs för permanentboende.

Boverket bedömde mot den bakgrunden att det fanns anledning att undersöka omfattningen av den aktuella byggnadstypen och om det finns andra traditionella byggnadsmetoder i Sverige som står inför utmaningar när det gäller att klara BBR:s krav.

Resultatet av undersökningen, som utfördes av konsultbolaget WSP, redovisades i februari 2022 i rapporten Utredning – Utmaningar för timmerhus att klara BBR-krav för u -medelvärde (4072/2021-10.2). I rapporten anges bl.a. följande:

I dagsläget kan inte slutsatsen dras att timmerhus inte klarar dagens krav på U_m i BBR 29. Det har inte genomförts några energi- eller nuvärdesberäkningar för timmerhus där ambitionsnivån har varit att klara U_m 0,3 W/m²K eller lägre. De tolv hus som FST har följt upp har troligt projekterats innan sep 2020, då krav på U_m var 0,4 W/ m²K. Uppföljningen av de tolv husen gav ett genomsnitt för U_m på 3,4 W/ m²K och ett av husen hade ett U_m på 0,29 W/ m²K. Det visar att det finns byggteknik för timmerhus som kan tillämpas för att klara det skärpta kravet på U_m . Här bör utredas vidare vilka åtgärder som bör genomföras för att klara kravet samt i vilken utsträckning de är kostnadsdrivande. I nuvärdesberäkning kan eventuella merkostnader bedömas och ställas i relation till att husägarens driftkostnader minskar. Exempel på åtgärder är fönster med lägre U -värden, utökad isolering i tak/golv, storlek och placering av fönster. Även husets formfaktor och placering har påverkan på U_m .

Även hustyper som Hampakalkhus, Lerhus, och Korsvirkeshus har svårt att klara dagens krav på U_m . Gemensamt för timmerhus och nämnda hustyper är att de byggs med biobaserade isoleringsmaterial som är hygroskopiska, d.v.s. de har fuktbuffrande egenskaper. Detta skiljer sig

från hus som byggs med mineralull och cellplast som isolering. De biobaserade isoleringsmaterialen har något sämre värmeisoleringsförmåga, men något större värmetröghet och värmekapacitet jämfört med mineralull och cellplast. Generellt presterar hus byggda med naturmaterial bättre under drift än det beräknade U-värdet visar.

Såväl Föreningen Svenska Timmerhus som [företrädare för Lunds tekniska högskola] har lyft att de metoder som används för energiberäkning inte tar hänsyn till förmåga att lagra värme hos hus som byggs med biobaserade material. Från [Lunds tekniska högskola] efterfrågas metod för energiberäkning där större fokus läggs på husens värmekapacitet. En sådan finns eventuellt utvecklad i England.

Pågående forskning vid bland annat [Lunds tekniska högskola] indikerar att det standardiserade sättet att ta fram U-värden med uppmätta lambdavärden med Hotplate-metoden inte överensstämmer med mätningar på byggnadsmaterial med fuktbuffrande egenskaper. Teori och praktik stämmer dock tämligen väl för mineralull och cellplast. Det verkar alltså som att hus byggda med biobaserade material drar mindre energi än de standardiserade energibalansberäkningarna visar.

I rapporten lämnas vissa förslag till fortsatt arbete. För det första föreslås att energi- och nuvärdesberäkning ska genomföras för bedömning av om gällande krav på Um-värde kan klaras och om åtgärderna är kostnadsdrivande. Vidare föreslås att marknaden för berörda hustyper undersöker möjligheten att införa en metod för energiberäkning som i större utsträckning tar hänsyn till husens värmekapacitet.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det av stor vikt att Sverige har högt ställda ambitioner när det kommer till energieffektivitet och teknisk utveckling. Som regeringen tidigare gett uttryck för ska byggreglerna på ett kostnadseffektivt sätt bidra till teknikneutrala val av hållbara uppvärmningssystem och långsiktigt energieffektiva byggnader med bra klimatskärm samt en effektiv elanvändning i uppvärmningen. Utskottet delar vidare regeringens uppfattning att byggreglerna regelbundet behöver följas upp och utvärderas. Enligt utskottets mening är uppföljningen viktig bl.a. för att säkerställa att skärpta kravnivåer inte i onödan – dvs. utan påvisbar nytta – utgör ett hinder mot i och för sig hållbara boendelösningar.

Fulltimmerhus är en särskild byggnadstyp som det enligt utskottet finns anledning att befara skulle kunna påverkas negativt av skärpta kravnivåer när det gäller byggnaders energihushållning och värmeisolering. Dessa byggnader har en konstruktion enbart i trä utan tilläggsisolering. Byggnadssättet är en del av en gammal svensk byggnadstradition och bör därför enligt utskottets mening som utgångspunkt värnas.

Av den anledningen bör det särskilt utvärderas på vilket sätt de skärpta kravnivåer i BBR som trädde i kraft den 1 september 2020 påverkar möjligheten att uppföra timmerhus på traditionellt sätt vid nyproduktion. Regeringen bör alltså se till att en sådan utvärdering genomförs. Om det visar sig att de skärpta kravnivåerna allvarligt försvårar eller rent av utgör ett hinder

mot nyproduktion av traditionella fulltimmerhus bör det övervägas om ett undantag i byggreglerna ska införas. På motsvarande sätt bör det också övervägas om det finns andra skyddsvärda traditionella byggnadstyper med biobaserade byggnadsmaterial där en nyproduktion allvarligt försvåras eller till och med hindras av de skärpta kravnivåerna. Om detta visar sig vara fallet bör det övervägas om ett undantag i byggreglerna är motiverat.

Det som har anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär bifall till motion 2021/22:3708 (M) yrkande 65.

När det däremot gäller motionsförslagen om inomhusklimat och OVK konstaterar utskottet att det pågår ett arbete på det aktuella området. Inte minst pågår inom Boverket ett omfattande arbete med att modernisera och förenkla byggreglerna i syfte att kunna bidra till ett snabbare och mer kostnadseffektivt byggande. I projektet ingår bl.a. att se över reglerna i avsnitt 6 i BBR om hygien, hälsa och miljö, vilket innefattar reglerna om krav på luftkvalitet och krav på tillfredsställande termiskt klimat. Utskottet noterar också att Boverket på uppdrag av regeringen tidigare har utrett om byggnadsnämnderna bör ges möjlighet att ta ut avgifter för att täcka kostnaderna i samband med vissa tillsynsuppgifter, däribland OVK. Boverkets slutrapport bereds fortfarande inom Regeringskansliet. Utskottet anser att det saknas skäl att föregripa resultatet av det pågående arbetet, och utskottet avstyrker därför motionerna 2021/22:3221 (C) yrkande 21 och 2021/22:2110 (KD).

Laddinfrastruktur i flerbostadsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om utökade krav på laddinfrastruktur. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Motionen

I motion 2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att åtgärder bör vidtas för att skärpa reglerna för laddinfrastruktur till att också gälla gatuparkering i flerbostadsområden. Enligt motionärerna är de nya reglerna om laddinfrastruktur vid parkeringar bra, men eftersom parkering i många flerbostadsområden sker på kommunala gator bör även sådana parkeringar omfattas av kraven.

Bakgrund

Krav på laddinfrastruktur i PBL och PBF

Ett av de krav som följer av 8 kap. 4 § PBL i fråga om väsentliga tekniska egenskaper hos byggnader avser laddning av elfordon. Krav på laddinfrastruktur infördes i maj 2020. De nuvarande kraven innebär i princip

ett minimigenomförande av kraven i direktivet om byggnaders energiprestanda. Regleringen gäller för bygglov inlämnade efter den 10 mars 2021 och kraven framgår av PBF.

I korthet innebär reglerna att nya bostadshus med fler än tio parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur (förberedelse med tomrör eller liknande) till alla parkeringsplatser. Övriga nya uppvärmda byggnader (inte bostadshus) med fler än tio parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska vara utrustade med minst en laddningspunkt för elfordon samt ledningsinfrastruktur för sådan laddning till minst en femtedel av parkeringsplatserna. Reglerna tillämpas även vid ombyggnad (påtaglig förnyelse) av en byggnad. För uppvärmda byggnader ställs inga krav.

För vissa uppvärmda byggnader (inte bostadshus) gäller retroaktiva krav. Dessa krav ska vara uppfyllda senast den 1 januari 2025.

Boverket har beslutat om tillämpningsregler.

Miljö kvalitetsmålen

För transportsektorn har riksdagen, inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad miljö påverkan, beslutat om ett sektorsspecifikt klimatmål som innebär att växthusgasutsläppen från inrikes transporter, utom inrikes luftfart, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

Miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö har, som nämnts ovan, flera preciseringar som används för att förtydliga och tydliggöra uppföljningsarbetet. Preciseringen Infrastruktur innebär att infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning ska vara integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen ska vara anpassad till människors behov, för att minska resurs- och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn ska tas till bl.a. natur- och kulturmiljö.

Riksdagens tillkännagivande om laddinfrastruktur

Den 22 juni 2021 beslutade riksdagen om den ekonomiska ramen för satsningar på transportinfrastruktur som järnvägar och vägar 2022–2033 (prop. 2020/21:151, bet. 2020/21:TU16, rskr. 2020/21:409). Riksdagen riktade samtidigt ett antal tillkännagivanden till regeringen, bl.a. om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med ett finansierat förslag till en satsning på elektrifiering av transportsektorn med en fungerande laddinfrastruktur, alltså exempelvis laddstationer för eldrivna fordon, i hela Sverige. Vidare tillkännagav riksdagen att regeringen bör sätta tydliga mål för 2030 för utbyggnaden av laddinfrastruktur i anslutning till vägar, rastplatser, tankställen, hamnar, företag och bostäder samt aktivt arbeta inom ramen för EU för en harmonisering av elektrifiering av all infrastruktur.

Pågående arbete

Samordning för bostadsbyggande

I december 2017 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att underlätta samordningen mellan berörda parter i samhällsbyggnadsprocessen i kommuner med särskilt komplexa planeringsförutsättningar. Syftet var att underlätta planeringsprocesser för att få till stånd ett ökat och hållbart bostadsbyggande. Utredningen antog namnet Samordning för bostadsbyggande. Det ursprungliga uppdraget redovisades genom betänkandena Bebyggelse- och transportplanering för hållbar stadsutveckling (SOU 2019:17) och Stärkt planering för en hållbar utveckling (SOU 2021:23).

Genom tilläggsdirektiv fick utredningen i februari 2020 i uppdrag att se över delar av PBL för att genom ändringar i regelverket stärka förutsättningarna för transporteffektivitet och tillgänglighet genom hållbara transporter samt utveckla möjligheterna att främja långsiktigt hållbara stadsmiljöer. Uppdraget redovisades i mars 2021 i betänkandet Stärkt planering för en hållbar utveckling (SOU 2021:23). I betänkandet omtalas klimatfrågan som central för en hållbar utveckling, och Sveriges åtaganden att minska utsläppen av växthusgaser framhålls. Det anges vidare att eftersom transportsektorn står för en betydande miljö- och klimatpåverkan anser regeringen att det är angeläget att samhällsplaneringen i ökad utsträckning främjar en transporteffektiv samhällsstruktur som bidrar till hållbara livsmiljöer med minskad miljö- och klimatpåverkan. En sådan struktur anses kunna bidra till att uppnå många av de nationella miljö kvalitetsmålen samt till minskade markanspråk och barriäreffekter.

I betänkandet lämnas ett antal förslag, bl.a. om att införa nya definitioner i PBL (mobilitetstjänst och mobilitetsåtgärd) samt att ändra PBL för att stärka förutsättningarna för transporteffektivitet och ge bättre förutsättningar för genomförande av åtgärder i detaljplan och bygglovsprövning, som främjar tillgänglighet genom hållbara transporter.

Betänkandet har varit föremål för remiss och bereds inom Regeringskansliet.

Klimatråtsutredningen

I Klimatråtsutredningens delbetänkande SOU 2021:21 En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden (se ovan under Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande) anges i fråga om utredningens andra fas bl.a. att den lagstiftning som huvudsakligen styr planering och kravställande för ett mer transporteffektivt samhälle bör ses över, detta i syfte att undersöka förutsättningarna för att ge klimataspekten och klimatmålen ökad vikt vid samhällsplanering. Att åstadkomma en god helhet i transportinfrastrukturplanering genom en väl fungerande samverkan och samstämmighet mellan nationell, regional och kommunal nivå utpekade som centralt. För att undvika dubbelarbete och tillvarata synergier kommer

samordning att ske med Regeringskansliet bl.a. vad gäller genomförandet av förslagen från utredningen Samordning för bostadsbyggnad.

Boverkets utredning av skärpta kravnivåer för laddinfrastruktur

I den klimatpolitiska handlingsplan som antogs av riksdagen i juni 2020 angavs att klimatomställningen bl.a. förutsätter åtgärder som tar sikte på ett mer transporteffektivt samhälle, energieffektiva och fossilfria fordon och en högre andel förnybara drivmedel. Mot den bakgrunden fick Boverket i april 2020 i uppdrag av regeringen att utreda konsekvenserna av ändrade (skärpta) kravnivåer i PBF på laddinfrastruktur för elfordon vid ny- och ombyggnad. Regeringen bedömde att det fanns ett behov av att klarlägga konsekvenserna av att införa högre krav i förhållande till direktivets minimikrav.

Uppdraget redovisades av Boverket i september 2020 i rapporten Konsekvenser av ändrade kravnivåer för laddinfrastruktur (2020:18). Enligt Boverket var det svårt att bedöma i vilken utsträckning ändrade kravnivåer på laddinfrastruktur påverkar antalet laddfordon. Boverkets bedömning var att de ökade kostnaderna troligtvis inte vägs upp av klimatvinsten. Boverket bedömde vidare att kostnaderna riskerar att bli orimligt höga för enskilda fastighetsägare, även om de undantag som direktivet om byggnaders energiprestanda medger skulle tillämpas. Vidare ansåg Boverket att det fanns en risk att utökade krav på laddinfrastruktur skulle komma att leda till krav på investeringar och ökade kostnader även i områden där efterfrågan på laddningspunkter saknas. Ledningsinfrastruktur i ökad utsträckning bedömdes av Boverket kunna vara effektivt huvudsakligen för parkeringar avsedda att användas under längre tid, exempelvis vid bostäder eller arbetsplatser. Boverket ansåg dock att ingen av de möjligheter till undantag som direktivet ger bör genomföras om kravnivåerna för laddinfrastruktur skulle utökas. Det ansågs i stället eftersträvansvärt att de utökade kravnivåerna i så stor utsträckning som möjligt utformas för att förhindra stora och oproportionerliga kostnader i enskilda fall, oavsett om en åtgärd definitionsmässigt kvalificerar för ett undantag eller inte.

Rapporten har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Energimyndighetens utredning om hemmaladdning

För att öka tillgången till hemmaladdning för boende i olika boendeformer gav regeringen i januari 2021 Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med Boverket och Lantmäteriet föreslå åtgärder för att förbättra tillgången till laddning vid hemmet.

I november 2021 överlämnade Energimyndigheten utredningen Analys och förslag för bättre tillgång till laddinfrastruktur för hemmaladdning oavsett boendeform (ER 2021:2). Rapporten innehåller förslag på åtgärder för att förbättra tillgången till laddning av elfordon vid hemmet, däribland om samordnad myndighetsgemensam information om laddinfrastruktur samt om

att undersöka hur tillgängligheten till laddinfrastruktur kan säkerställas i tillräcklig omfattning i hela landet.

Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Nationell strategi för elektrifiering

Den 3 februari 2022 presenterade regeringen en nationell strategi för elektrifiering (Nationell strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning). I strategin tar regeringen ett helhetsgrepp om förutsättningarna i energisektorn för att möjliggöra en ökad elektrifiering. Elektrifieringsstrategin, som består av tolv punkter med 67 åtgärder som ska genomföras under treårsperioden 2022–2024, har till syfte att lägga grunden för att kunna realisera en omfattande elektrifiering som bidrar till att klimatmålen nås.

Elektrifieringsstrategin omfattar bl.a. ny infrastruktur för tillräcklig kapacitet i elnät och för laddning av elfordon. Enligt regeringen måste elnätets överföringskapacitet öka betydligt för en omfattande elektrifiering samtidigt som ledtiderna för investeringar i elnäten är för långa i förhållande till industrins behov. Elektrifiering av transporter förutsätter både tillräcklig nätkapacitet och tillgång till laddinfrastruktur. Ett proaktivt arbete behövs enligt regeringen för en effektiv utbyggnad av elnät och laddinfrastruktur baserat på en tydligare bild av behoven och för att undvika kapacitetsbrist längre fram. Vad gäller utbyggnaden av laddinfrastruktur bör den ske i sådan takt att den inte blir ett hinder för elektrifieringen av transportsektorn. Eldrivna transporter ska möjliggöras i hela landet genom en snabb, samordnad och samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av ändamålsenlig laddinfrastruktur. En vägledande utgångspunkt är enligt regeringen också att det ska vara lätt att ladda ett elfordon oavsett boendeform.

Av den nationella strategin framgår att ett handlingsprogram för utbyggnaden av laddinfrastruktur ska tas fram och att uppföljningen utvecklas. Vidare ska styrmedel och stöd för utbyggnad av laddinfrastruktur ses över för att säkerställa att de är effektiva och ändamålsenliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att en fungerande laddinfrastruktur är viktig. Samtidigt noterar utskottet det arbete som för närvarande pågår på området samt den nationella strategin för elektrifiering som presenterades av regeringen den 3 februari 2022. Strategin omfattar bl.a. möjliggörandet av eldrivna transporter i hela landet genom en snabb, samordnad och samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av ändamålsenlig laddinfrastruktur, där en vägledande utgångspunkt ska vara att det ska vara lätt att ladda ett elfordon oavsett boendeform. Eftersom frågan om hur behovet av en fungerande laddinfrastruktur bäst ska tillgodoses alltså är prioriterad av

regeringen ser utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, och det bör därför avslås.

Krav på bygglov och anmälan m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen riktar tillkännagivanden till regeringen dels om undantag från kraven på bygglov och anmälan för takfönster och takkupor, komplementbostadshus samt obemannade butiker på landsbygden, dels om utökade möjligheter att göra avsteg från nybyggnadskraven vid flyttning av äldre byggnader.

Vidare avslår riksdagen ett yrkande om bygglov för solcells-parker.

Jämför reservation 6 (S, V, L, MP) och 7 (S, V, L, MP) samt särskilt yttrande 3 (S, V, MP) och 4 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) begärs ett tillkännagivande om att ta bort anmälningsplikten för både komplementbostadshus och komplementbyggnader. Motionärerna anser att det förslag som lagts fram av Bygglovsutredningen om att ta bort kravet på anmälan för komplementbyggnader av viss storlek men däremot underkasta komplementbostadshus av samma storlek lovplikt inte bör genomföras, detta eftersom det skulle bli fråga om en olycklig uppdelning och samtidigt ett onödigt byråkratiskt hinder för den som vill uppföra ett komplementbostadshus. Enligt motionärerna vore det lämpligare att, åtminstone under en försöksperiod, även undanta komplementbostadshus från krav på såväl anmälan som bygglov (yrkande 68). Motionärerna begär vidare ett tillkännagivande om att obemannade landsbygdsbutiker ska undantas från såväl bygglovs- som anmälningsplikt. Som skäl för detta anför motionärerna att obemannade butiker är viktiga med tanke på det minskade utbudet av service på landsbygden, och det anförs att ett av de största hindren mot de obemannade landsbygdsbutikerna är att det tar lång tid och är komplicerat att få bygglov. Enligt motionärerna bör därför obemannade landsbygdsbutiker om upp till 50 kvadratmeter, utan vatten och avlopp, undantas från anmälningsplikt och lovplikt. Dessa bör få placeras även utanför tomten, t.ex. i närheten av en väg, eftersom det då blir enklare för kunder att nå butiken (yrkande 69). Slutligen begär motionärerna ett tillkännagivande om att underlätta flyttning av gamla byggnader till nya platser. Om byggnadsnämnderna fick större möjligheter att medge avsteg från nybyggnadskraven vid flytt av en gammal byggnad skulle enligt motionärerna fler byggnader kunna återanvändas och större kulturvärden bevaras (yrkande 41).

I kommittémotion 2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om att de s.k. attefallsreglerna ska justeras så att endast bygganmälan krävs vid installation av takfönster, i likhet med vad som gäller för takkupor (yrkande 22).

I motion 2021/22:515 av Jan Ericson (M) begärs ett tillkännagivande om bygglov för solcellsparker. Motionären anför att solcellsparker är industrianläggningar och att det därför bör krävas bygglov för dessa.

Bakgrund

Allmänt om krav på bygglov och anmälningsplikt

Av plan- och byggregelverket framgår vilka åtgärder som kräver bygglov, rivningslov eller marklov. Det framgår även vilka åtgärder som kräver att en anmälan görs och vilka åtgärder som varken kräver lov eller anmälan. Syftet med prövningen av de åtgärder som kräver lov är att kunna bedöma om en åtgärd är lämplig i det aktuella området och om den är förenlig med bestämmelser om enskilda och allmänna intressen i fråga om åtgärdens lokalisering, placering, utformning, användning och påverkan på omgivningen. När det gäller bygglov är utgångspunkten att ett sådant lov krävs för nybyggnad, tillbyggnad och vissa andra ändringar av en byggnad (9 kap. 2 § PBL).

För en åtgärd som ska vidtas inom detaljplanelagt område är huvudregeln att bygglov beviljas om den sökta åtgärden är förenlig med detaljplanen. Om den sökta åtgärden inte är förenlig med en detaljplan får bygglov ändå beviljas under vissa omständigheter. Det gäller bl.a. om avvikelsen är liten eller om åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt (9 kap. 30 § PBL).

Vid en ansökan om bygglov utanför detaljplan eller områdesbestämmelser ska en prövning göras om ett antal förutsättningar är uppfyllda. Prövning av bygglov utanför detaljplan och områdesbestämmelser innebär, till skillnad från bygglov inom plan, en fullständig prövning av kraven på lokalisering, placering och utformning (9 kap. 31–31 e §§ PBL).

Från de generella kraven på bygglov finns flera undantag, bl.a. när det gäller ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring, om åtgärden vidtas i ett område som inte omfattas av detaljplan (9 kap. 3 § PBL). Bestämmelsen innebär att alla byggnader som omedelbart hänger samman med nämnda näringar är bygglovsbefriade. Bygglov krävs inte heller för att i omedelbar närhet till ett en- eller tvåbostadshus uppföra eller bygga till en komplementbyggnad som inte har större byggnadsarea än 15 kvadratmeter, s.k. friggebod (9 kap. 4 § PBL). Det krävs enligt 9 kap. 4 a § PBL inte heller bygglov för att i omedelbar närhet av ett en- eller tvåbostadshus uppföra eller bygga till byggnader som utgör antingen en särskild bostad (komplementbostadshus) eller en komplementbyggnad, dvs. ett fristående uthus, garage eller annan mindre byggnad, om byggnaden tillsammans med övriga byggnader som har uppförts på tomten med stöd av

den aktuella bestämmelsen inte får en större byggnadsarea än 30 kvadratmeter och har en taknockshöjd som inte överstiger 4 meter (s.k. attefallshus).

Att en åtgärd kräver anmälan innebär att åtgärden inte får påbörjas innan byggnadsnämnden har lämnat startbesked (10 kap. 3 § PBL samt 6 kap. 5 § första stycket 9 och 10 PBF). I startbeskedet ska byggnadsnämnden ta ställning till om åtgärden kan antas komma att uppfylla vissa krav som gäller enligt PBL eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen (10 kap. 23 § PBL).

Särskilt om takkupor och takfönster

Det finns ingen definition av takkupa i plan- och bygglagstiftningen. Takkupor räknas dock som en tillbyggnad eftersom de ökar byggnadens volym. Som huvudregel krävs bygglov för att göra en tillbyggnad, men enligt 9 kap. 4 a § PBL krävs trots detta oftast inte bygglov för att uppföra en eller två takkupor på ett en- eller tvåbostadshus, s.k. attefallstakkupor. I de flesta fall krävs i stället en anmälan och ett startbesked för att få börja bygga (9 kap. 4 b § PBL). I vissa områden får attefallstakkupor inte byggas. Det gäller i områden som är särskilt värdefulla och där det krävs bygglov på grund av utökad lovplikt i detaljplan.

Undantaget från kravet på bygglov för attefallstakkupor gäller inte för takfönster. Att uppta nya fönster på en byggnad utgör en s.k. fasadändring. Inom detaljplan krävs det som huvudregel bygglov för fasadändringar, men det finns vissa undantag. Utanför detaljplan krävs det normalt inte bygglov för exempelvis byte av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på byggnader eller för andra ändringar som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (exempelvis fönster och dörrar).

Särskilt om flyttning av byggnader

Att flytta en tidigare uppförd byggnad till en ny plats räknas som nybyggnad. Det innebär att bygglov krävs i de flesta fall. Att flytta en byggnad innebär också att byggnaden rivs. Det kan därför även krävas rivningslov på den gamla platsen.

Kraven i PBL och PBF gäller även vid flyttning av en byggnad. Vid flyttning av en byggnad får emellertid de utformningskrav och tekniska egenskapskrav som normalt gäller vid nybyggnad anpassas, och det är också möjligt att göra avsteg från kraven med hänsyn till flyttningens syfte, byggnadens förutsättningar, varsamhetskravet och förvanskingsförbudet (8 kap. 7 § PBL). Det är byggnadsnämnden som avgör om anpassningar och avsteg kan göras. Som en vägledning kan BBR:s krav vid ändring av byggnad tillämpas. Vid flyttning av museala skäl, där intresset är att rädda ett värdefullt objekt, kan det finnas skäl till relativt långtgående avsteg från kraven. Vid flyttning av skolbaracker finns däremot sällan anledning att frånga kraven. Även när man flyttar bostadshus bör kraven som huvudregel uppfyllas, och avsteg från framför allt tillgänglighetskraven måste övervägas noga. Syftet

med flyttningen ska vägas in och det kan också ha betydelse om det handlar om hyreshus eller egnahem.

I Boverkets webbaserade handbok, PBL Kunskapsbanken, finns en vägledning om flyttning av byggnader.

Särskilt om solcellsanläggningar

Solenergianläggningar kan dels vara fristående, dels monteras på ett annat byggnadsverk eller integreras i dess fasad. Solfångare och solcellspaneler kräver i vissa fall bygglov på byggnader inom detaljplanerat område. Utanför detaljplan krävs normalt inte bygglov för solenergianläggningar på byggnader. Det kan dock finnas en utökad lovplikt i områdesbestämmelser. Det krävs aldrig bygglov för att sätta upp solfångare eller solceller på byggnader utanför områden med detaljplan eller områdesbestämmelser.

När det gäller solenergianläggningar som inte monteras på en byggnad omfattas de – förutom vad gäller själva transformatorstationen i förekommande fall – inte av lovplikt för anläggningar. En solenergianläggning kan heller inte utlösa detaljplanekravet (4 kap. 2 § PBL). Under vissa förutsättningar kan en solenergianläggning dock betraktas som en lovpliktig byggnad. Vidare omfattas i princip alla storskaliga solenergianläggningar av miljöbalkens bestämmelser om anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, såsom en verksamhet eller en åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Det kan i vissa fall också gälla mindre anläggningar. Undantag från detta gäller om åtgärden omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken.

Riksdagens tillkännagivande om fler bygglovsbefriade åtgärder

Riksdagen tillkännagav i december 2015, i enlighet med civilutskottets förslag, att regeringen senast den 1 januari 2017 borde återkomma till riksdagen med förslag om lagändringar som innebär att fler åtgärder blir bygglovsbefriade (bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79).

Sedan tillkännagivandet har flera ändringar av aktuella regler trätt i kraft. Under 2017 infördes undantag från bygglovsplikten för bl.a. att på andra byggnader än en- och tvåbostadshus inom områden med detaljplan byta en byggnads färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på fasad eller tak som vetter mot kringbyggd gård och att på en- och tvåbostadshus inom områden med detaljplan göra en liten tillbyggnad i form av balkong, burspråk eller uppstickande byggnadsdel. Under 2018 ändrades PBL så att det inte längre krävs bygglov för att på en byggnad inom detaljplanlagt område montera solcellspaneler och solfångare som följer byggnadens form, under förutsättning att åtgärden följer detaljplanen. Under 2019 infördes undantag från bygglovsplikten för altaner av viss omfattning i anslutning till ett en- eller tvåbostadshus och under 2020 ändrades PBL så att den tillåtna arean för komplementbostadshus och vissa komplementbyggnader som inte kräver bygglov utökades från 25 till 30 kvadratmeter.

I skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 angav regeringen att tillkännagivandet från 2015 om fler bygglovsbefriade åtgärder bör kunna slutbehandlas under 2022. Regeringen hänvisade till Bygglovsutredningens uppdrag (se nedan under Pågående arbete) och att det bedömdes vara lämpligt att avvakta den pågående översynen av regelverket för bl.a. bygglov innan tillkännagivandet slutbehandlades.

Pågående arbete

Bygglovsutredningen

I januari 2020 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en systematisk översyn av regelverket för bl.a. bygglov. Syftet med översynen skulle vara att skapa ett enklare, effektivare och mer ändamålsenligt regelverk som samtidigt säkerställer angelägna allmänna och enskilda intressen och ett långsiktigt hållbart byggande av bl.a. bostäder. I uppdraget ingick att föreslå när lovplikt respektive anmälningsplikt ska inträda för olika typer av åtgärder samt att föreslå vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att lov ska ges. Vidare ingick bl.a. att ta ställning till lovpliktens omfattning när det gäller ett kafé, ett ridhus eller liknande i anslutning till en gård. Utredaren skulle också ta ställning till om ytterligare åtgärder eller kompletteringsåtgärder kan komma i fråga för en begränsad lokaliseringsprövning, förutsatt att detaljplanekravet kvarstår oförändrat, och i det sammanhanget även överväga om exempelvis ett kafé eller ridhus och liknande åtgärder i anslutning till en gård kan komma i fråga för en begränsad prövning som ett alternativ till slopad lovplikt.

I juni 2021 överlämnade Bygglovsutredningen sitt slutbetänkande Ett nytt regelverk för bygglov (SOU 2021:47). I betänkandet föreslås omfattande förändringar av dagens bestämmelser om lov, förhandsbesked och anmälan (däribland ett helt nytt nionde kapitel i PBL samt ett helt nytt sjätte kapitel i PBF). Bland annat föreslås att lovplikten blir mer områdesdifferentierad, att lovplikten minskas utanför skyddade och särskilt värdefulla områden samt att alla nya bostäder (således även komplementbostadshus) ska omfattas av krav på bygglov.

Som huvudregel bör enligt Bygglovsutredningen bygglov krävas vid nybyggnad av byggnader som inte är komplementbyggnader. Det bör också som huvudregel krävas bygglov för att ändra en byggnad på annat sätt än genom en tillbyggnad. För tillbyggnader och komplementbyggnader som inte är komplementbostadshus föreslås att lovplikten ska inträda först när byggnaden eller tillbyggnaden har en viss storlek.

För tillbyggnader på totalt 30 kvadratmeter samt för nybyggnad av komplementbyggnader (ej komplementbostadshus) på totalt 30 kvadratmeter i ett område som omfattas av en detaljplan och totalt 50 kvadratmeter utanför sådant område föreslår Bygglovsutredningen att bygglov inte ska krävas, med undantag för inom vissa områden. Vidare föreslås att det inte ska kräva

bygglov att i en byggnad inreda en eller flera inreda lokaler på sammanlagt 50 kvadratmeter i ett område som inte omfattas av en detaljplan och inte heller ingår i en sammanhållen bebyggelse.

Krav på bygglov vid s.k. fasadändring föreslås begränsas dels till sådana byggnader och områden som är särskilt värdefulla, dels till fasader som vetter mot allmän plats (ej för en- eller tvåbostadshus).

Enligt Bygglövsutredningen bör vissa åtgärder, precis som i dag, omfattas av ett krav på anmälan i stället för ett krav på lov. Det ska dock gälla åtgärder som i huvudsak rör de s.k. tekniska egenskapskraven, såsom en ändring av en byggnad som innebär att konstruktionen av byggnadens bärande delar påverkas väsentligt eller en installation eller väsentlig ändring av en anläggning för vattenförsörjning eller avlopp i en byggnad.

De attefallsåtgärder som i dag omfattas av krav på anmälan kommer om Bygglövsutredningens förslag genomförs antingen att i stället omfattas av krav på bygglov (komplementbostadshusen och inredning av ytterligare bostad i ett enbostadshus) eller inte omfattas alls av krav på lov eller anmälan. Även om en utökad lovplikt föreslås för aktuella åtgärder inom vissa områden innebär förslagen således i denna del att förhållandevis omfattande åtgärder kommer att kunna vidtas utan någon förprövning enligt PBL. Enligt Bygglövsutredningens bedömning innebär inte den omständigheten att vissa åtgärder kommer att få hanteras tillsynsvägen i stället för genom förprövning att den föreslagna ordningen generellt skulle strida mot tillämpliga europarättsliga bestämmelser.

I fråga om den föreslagna lovplikten för nybyggnad av komplementbostadshus, som enligt utredningen innebär en större omgivningspåverkan än andra komplementbyggnader, anförs följande (s. 28):

För nybyggnad av sådana komplementbyggnader som är komplementbostadshus innebär våra förslag att det alltid ska krävas bygglov. Detta är en skillnad jämfört med i dag. Dessa omfattas, enligt nuvarande regler, endast av krav på anmälan. Det finns flera skäl till varför nybyggnad av komplementbostadshus bör omfattas av krav på bygglov. För det första bör, enligt vår utgångspunkt, bostäder generellt förprövas av det allmänna. Både allmänna och enskilda intressen talar starkt för detta, t.ex. vad gäller tillgänglighet, brandskydd, teknisk konstruktion och dimensionering av vatten och avlopp, liksom påverkan på grannars och andra berörda intressen. För det andra bör nybyggnad av komplementbostadshus omfattas av krav på bygglov eftersom Mark- och miljööverdomstolen i praxis i vissa fall har underkänt dagens reglering att beslut i anmälningsärenden endast får överklagas av den sökande eller anmälaren. Bestämmelsen innebär nämligen i praktiken att den som är berörd inte har någon rätt enligt PBL att överklaga beslut om startbesked för ett anmält komplementbostadshus. Enligt Mark- och miljööverdomstolen medför detta att den europarättsliga rätten till domstolsprövning i vissa fall inte tillgodoses. Genom en lovplikt för komplementbostadshusen blir åtgärden föremål för förprövning och med den följer också en möjlighet att få ett lovbeslut överprövat i både länsstyrelse och mark- och miljödomstol. I praktiken innebär den prövning som i dag görs vid en anmälan om nybyggnad av ett komplementbostadshus och den som görs vid en ansökan om lov dessutom ingen större skillnad. Nybyggnad av

komplementbostadshus, kommer även med våra förslag att få strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser.

I fråga om solcellsanläggningar föreslås inte någon generell lovplikt i PBL, med undantag för själva transformatorstationen. Samtidigt konstateras att det finns ett behov av att på ett eller annat sätt förpröva dessa anläggningar, inte minst utifrån totalförvarsintresset. Eftersom det inte inom ramen för utredningen har ansetts vara möjligt att utreda och föreslå en reglering för en sådan förprovning föreslås att frågan om förprovning av solenergianläggningar blir föremål för en framtida översyn.

I fråga om takkupor föreslås inte något särskilt lovkrav, vare sig som huvudregel eller som undantag. Som skäl anges att det under utredningsarbetet framkommit att dagens särreglering är svår att tillämpa och att den öppnar för ett alltför stort bedömningsutrymme. Om en takkupa är en lovpliktig tillbyggnad eller inte ska i stället, enligt förslaget, få bedömas utifrån om den upptar bruttoarea. I annat fall kan den, liksom t.ex. ett takfönster, ändå vara lovpliktig som en fasadändring, men det enbart om den vidtas i ett värdefullt område eller under vissa förutsättningar om den vidtas på en byggnads fasad som vetter mot allmän plats. Om åtgärden innebär att konstruktionen av byggnadens bärande delar påverkas ska en anmälan krävas.

Förslagen i utredningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Betänkandet har varit föremål för remiss och bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare utskottsbehandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om bygglovsbefriade åtgärder. Våren 2019 avstyrktes motionsyrkanden om att fler åtgärder borde undantas från kravet på lovåtgärder. Utskottet hänvisade till pågående och aviserat arbete (bet. 2018/19:CU12). Våren 2020 avstyrktes motionsyrkanden om bl.a. att införa Bohmanhus, med hänvisning till Bygglövsutredningens pågående arbete (bet. 2019/20:CU16). Även våren 2021 avstyrktes motionsyrkanden om fler bygglovsbefriade åtgärder (bet. 2020/21:CU13).

Utskottets ställningstagande

Bygglövsutredningen har i sitt slutbetänkande Ett nytt regelverk för bygglov föreslagit omfattande förändringar av dagens bestämmelser om lov, förhandsbesked och anmälan. Beredning av förslagen pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Att skapa ett enklare, effektivare och mer ändamålsenligt regelverk är angeläget, och utskottet ser därför positivt på det arbete som pågår. Utskottet anser likväl att det finns skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden till regeringen i vissa frågor som gäller regelverket om bygglov och anmälningsplikt.

Takkupor och takfönster

Som Bygglövsutredningen har identifierat är dagens särreglering när det gäller takkupor svår att tillämpa, och den öppnar för ett alltför stort bedömningsutrymme. När det gäller lovplikt och krav på anmälan bör enligt utskottet samma regler gälla för både takkupor och takfönster så långt det är möjligt. Utgångspunkten bör då vara att sådana åtgärder ska vara lovbefriade i så stor utsträckning som möjligt. Detta är alltså något som regeringen bör beakta i den fortsatta beredningen av Bygglövsutredningens förslag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär bifall till motion 2021/22:3225 (C) yrkande 22.

Komplementbyggnader och komplementbostadshus

Som utskottet tidigare har framfört i olika sammanhang anser utskottet att det är angeläget med reformer och förenklingar av PBL som kan underlätta ett ökat bostadsbyggande. Ett syfte med de s.k. attefallsreformerna har varit att skapa fler bostäder genom att tillhandahålla möjligheten att bygga små komplementbostadshus och komplementbyggnader utan krav på bygglov. Utskottet noterar att Bygglövsutredningen i sitt slutbetänkande har föreslagit att en komplementbyggnad om upp till 30 kvadratmeter i ett område som omfattas av en detaljplan, och upp till 50 kvadratmeter i ett område som inte omfattas av en detaljplan, i många fall ska få uppföras utan vare sig bygglov eller anmälan. Detta är ett förslag som utskottet ser positivt på eftersom det innebär en tydlig förenkling för enskilda som vill utföra mindre byggprojekt på sin tomt. För nybyggnad av komplementbostadshus har Bygglövsutredningen emellertid föreslagit att det alltid ska krävas bygglov. Enligt de regler som gäller i dag omfattas många sådana byggnationer endast av en anmälningsplikt. Även med beaktande av de skäl som Bygglövsutredningen lagt fram för sitt förslag om att införa bygglov för komplementbostadshus anser utskottet att förslaget är problematiskt. Det framstår enligt utskottet för det första inte som ändamålsenligt med olika regler för byggnader av samma storlek inom ramen för de s.k. attefallsåtgärderna. Utskottet befarar vidare att ett genomförande av Bygglövsutredningens förslag i denna del skulle skapa en onödig byråkratisk tröskel vid uppförandet av nya små bostäder. Detta kan i förlängningen motverka ett utökat bostadsbyggande.

Enligt utskottet bör regeringen inte gå vidare med Bygglövsutredningens förslag i den aktuella delen. I stället bör regeringen utreda möjligheten till en reglering, i vart fall under en försöksperiod, där huvudregeln är att såväl komplementbyggnader som komplementbostadshus upp till en viss angiven storlek får uppföras utan krav på vare sig lov eller anmälan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär bifall till motion 2021/22:3708 (M) yrkande 68.

Obemannade landsbygdsbutiker

Det minskade utbudet av service på landsbygden är en angelägen fråga. I det sammanhanget kan utskottet konstatera att den ökade digitaliseringen har skapat nya möjligheter att komma till rätta med problemet genom t.ex. obemannade butiker. Detta kan vara en lösning för områden på landsbygden där traditionella butiker har svårt att nå lönsamhet. Utskottet ser därför positivt på Bygglövsutredningens förslag att det utanför detaljplanelagt område och sammanhållen bebyggelse inte ska krävas bygglov för att i en byggnad inreda en eller flera lokaler med en bruttoarea på högst 50 kvadratmeter. Bygglövsutredningen anför att det kan handla om att använda en del av ett befintligt stall eller en förrådsbyggnad för exempelvis obemannad dygnet runt-försäljning av livsmedel. Utskottet anser att utredningens förslag är ett steg i rätt riktning. Utskottet anser samtidigt att det bör övervägas att ytterligare underlätta för utbyggnaden av service på landsbygden i form av obemannade butiker. Enligt utskottet bör regeringen se över möjligheten att göra ytterligare lättnader i det aktuella regelverket, t.ex. genom att låta byggnader för obemannade landsbygdsbutiker på högst 50 kvadratmeter och utan vatten och avlopp uppföras utan lovplikt och anmälningsplikt, även om byggnaden uppförs utanför tomten. Syftet skulle vara att underlätta uppförandet av obemannade landsbygdsbutiker på platser där de kan göra största möjliga nytta, exempelvis vid en väg. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär bifall till motion 2021/22:3708 (M) yrkande 69.

Flyttning av gamla byggnader

Även med beaktande av Boverkets vägledning och andra kunskapshöjande insatser anser utskottet att det finns anledning att se över möjligheten till flytt av gamla hus. Närmare bestämt anser utskottet att det bör utredas om byggnadsnämnderna, i syfte att ge större möjligheter till återanvändning av gamla byggnader och därmed bevara kulturvärden, bör få utökade möjligheter att medge avsteg från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Det innebär bifall till motion 2021/22:3708 (M) yrkande 41.

Solcellsparker

Utskottet anser inte att det finns skäl att föreslå ett tillkännagivande till regeringen om solcellsparker. Motion 2021/22:515 (M) bör avslås.

Information i bygglovsärenden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vilken information som ska lämnas till sökanden i samband med en ansökan om bygglov samt om att det ska göras tydligare vilka krav som ställs för att få bygga i strandnära områden. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (M, SD).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om att kommuner i bygglovsskedet ska meddela de krav som kommer att ställas vid en miljöinspektion om den sökande efterfrågar dem. Enligt motionärerna är det för vissa verksamheter som kräver bygglov, t.ex. slakterier, ofta oklart vilka krav som kommer att ställas på verksamheterna för att i ett senare skede få godkänt vid en miljöinspektion. Detta är enligt motionärerna problematiskt.

I motion 2021/22:1924 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att det tydligt ska framgå av ett beslut att avslå en ansökan om bygglov i ett strandnära läge vad som skulle krävas för att få bygga på den aktuella platsen. Motionären begär även ett tillkännagivande om att tydliga checklistor för vad som krävs för att få bygga i strandnära områden bör tas fram (yrkande 2).

Bakgrund

Handläggningen av bygglovsärenden

Bestämmelserna om handläggning av ärenden om lov finns i 9 kap. 20–29 §§ PBL. Här anges bl.a. vad en ansökan om lov ska innehålla och hur den ska hanteras av byggnadsnämnden. Byggnadsnämnden prövar om det finns förutsättningar att bevilja lovansökan på grundval av de handlingar som sökanden har lämnat in. Bygglov ska ges om kraven i lag är uppfyllda. Om det saknas underlag som nämnden behöver för att pröva om bygglov ska beviljas ska nämnden be sökanden att lämna in nödvändiga kompletteringar. Nämnden ska även redogöra för skälen till beslutet.

Vid handläggningen av ärenden om lov och förhandsbesked ska byggnadsnämnden i olika fall lämna upplysningar och underrättelser till sökanden, fastighetsägaren och miljönämnden. Om en ansökan för en åtgärd också kräver tillstånd från eller anmälan till någon annan myndighet, ska byggnadsnämnden upplysa sökanden om detta. Exempel på sådana tillstånd är strandskyddsdispens, tillstånd från eller anmälan till miljönämnden för olika verksamheter samt tillstånd från väghållningsmyndigheten för utfart från en fastighet till allmän väg. Det är den sökande som ansvarar för att han eller hon

har nödvändiga tillstånd enligt annan lagstiftning. Beslut om lov ska innehålla upplysningar om vilka andra tillstånd eller anmälningar som behövs.

I 9 kap. 24 § PBL finns en bestämmelse som innebär att byggnadsnämnden ska underrätta miljönämnden om ett ärende med en ansökan avser en åtgärd som måste anmälas till kommunen enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken. Byggnadsnämnden och miljönämnden ska samordna handläggningen av lovärenden och anmälningsärenden. Samordningen ska innebära att berörda myndigheter, organisationer och enskilda parter får tillfälle att yttra sig i ett sammanhang i båda ärendena. Kommunikerings- och remissförfarandet ska alltså ske samordnat. Dessutom ska beslut i ärendena meddelas i ett sammanhang. Ansvaret för samordningen ligger hos byggnadsnämnden. Kravet på samordning gäller inte när ansökan ska ske till en statlig myndighet. Om det finns särskilda skäl får nämnderna besluta att det inte ska ske någon samordning.

Myndigheters serviceskyldighet enligt förvaltningslagen

Myndigheters serviceskyldighet regleras även i förvaltningslagen. Enligt 6 § förvaltningslagen ska en myndighet se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska också lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål.

Särskilt om byggande i strandnära lägen

Strandskyddet är ett generellt skydd som gäller i hela landet och vid alla kuster, sjöar och vattendrag. Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet. Länsstyrelsen kan utöka strandskyddet upp till 300 meter, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften (7 kap. 13–18 h §§ miljöbalken).

Inom strandskyddat område är det bl.a. förbjudet att uppföra nya byggnader och ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där. Ekonomibygnader och anordningar som behövs för jordbruk, fiske, skogsbruk eller renskötsel är undantagna från förbudet, om de måste ligga inom strandskyddat område för sin funktions skull.

Dispens kan medges från strandskyddet om det finns särskilda skäl (7 kap. 18 c och d §§ miljöbalken). Om platsen ligger inom ett utpekad område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, ett s.k. LIS-område, finns ytterligare möjligheter till dispens. Dispens söks hos kommunen eller, i vissa fall, länsstyrelsen.

Kommunen kan upphäva strandskyddet för ett område i samband med att en ny detaljplan antas, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att detaljplanera området väger tyngre än strandskyddets syften. De särskilda skäl som gäller för att upphäva strandskyddet är samma som för att bevilja en

dispens. För vissa områden är det länsstyrelsen som beslutar om strandskyddet ska upphävas.

Frågan om dispens från strandskydd prövas inte i samband med en ansökan om bygglov eller förhandsbesked utan i ett eget ärende. Prövningen av ärendet om dispens enligt miljöbalken respektive prövningen av en ansökan om bygglov eller förhandsbesked enligt PBL är inte samordnad.

Pågående arbete

Utredningen om översyn av strandskyddet

I december 2020 överlämnade Utredningen om översyn av strandskyddet sitt slutbetänkande Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78). I betänkandet föreslås bl.a. att strandskyddet ska bli mer differentierat samt att det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag ska tas bort. Betänkandet innehåller även förslag som syftar till att strandskyddet ska bli mer förutsägbart och enklare att administrera samt att tillsynen ska bli effektivare.

I november 2021 överlämnade regeringen en lagrådsremiss till Lagrådet med förslag som syftade till att öka differentieringen av strandskyddet så att olika områdens varierande skyddsbehov får genomslag och det skapas bättre förutsättningar för bostäder och näringsverksamheter. Bland annat föreslås lättnader i strandskyddet i strandnära utvecklingsområden och att strandskyddsområdet vid små sjöar och smala vattendrag upphävs. Ändringarna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 juli 2022.

Enligt regeringens propositionsförteckning för våren 2022 kommer en proposition att lämnas i mars 2022.

Bygglovsutredningen

Bygglovsutredningen har i sitt slutbetänkande (se ovan under Regler om bygglov och anmälningsplikt) föreslagit att byggnadsnämnden, på motsvarande sätt som i dag gäller vid parallell prövning av en ansökan om expropriation, ska få besluta om anstånd i ett ärende om lov eller förhandsbesked i avvaktan på att en ansökan om dispens från strandskydd avgörs. Enligt utredningen bör en möjlighet för byggnadsnämnden att besluta om ett sådant anstånd vara en fördel för sökanden, som normalt inte i onödan vill betala avgift för en full prövning i ett ärende om lov eller förhandsbesked om dispens från strandskyddet ändå inte kan ges.

Vidare har utredningen föreslagit att bestämmelsen om samordning i 9 kap. 24 § PBL ska behållas men inkluderas i en framtida översyn. Som bakgrund anges att kommunala företrädare har framfört att bestämmelsen inte används och att den därför borde upphävas. Enligt de kommunala företrädarna äger samordning rum ändå eftersom de ärenden som avses i bestämmelsen oftast hanteras av samma nämnd i kommunen alternativt att samordningen mellan nämnderna ändå fungerar väl.

Utskottets ställningstagande

Allmänna regler om myndigheters serviceskyldighet finns i förvaltningslagen. När det gäller handläggningen av bygglovsärenden finns i PBL en särskild bestämmelse om underrättelseskyldighet och samordning mellan byggnadsnämnder och miljönämnder (9 kap. 24 §). Utskottet konstaterar att det under Bygglovsutredningens utredningsarbete har framförts synpunkter på bestämmelsen men att utredningen inte har haft tid att ta ställning till om bestämmelsen bör upphävas eller ändras. I Bygglovsutredningens slutbetänkande lämnas förslag på en rad olika frågor som bör ingå i en framtida översyn, bl.a. frågan om 9 kap. 24 § PBL. Bygglovsutredningens slutbetänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av förslaget om att viss information på begäran ska lämnas i bygglovsskedet. Motion 2021/22:3437 (M) yrkande 46 bör därför avslås.

Utskottet anser inte heller, särskilt mot bakgrund av den proposition om förändringar av strandskyddet som regeringen aviserat under våren 2022, att det finns skäl att föreslå tillkännagivanden med anledning av förslagen om bygglovsansökningar i strandnära områden. Motion 2021/22:1924 (M) yrkandena 1 och 2 bör därför avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 5 (M, SD, C, V, KD, L).

I motioner från allmänna motionstiden 2021/22 har det väckts förslag som rör följande ämnen:

- översyn av PBL
- allmänna och enskilda intressen enligt PBL
- plansystemet i allmänhet
- riktlinjer i planarbetet
- medborgarinflytande och vissa andra intressen i fysisk planering
- klimatfrågor i planeringen och planering för gröna områden
- reglering med detaljplan
- regionplanering
- krav vid ny- eller ombyggnad av bostäder
- studentbostäder
- reglering av buller
- regler för bygglov och anmälningsärenden

- bygglovsbefriade åtgärder
- bygglovsregler för näringsverksamhet
- kontroller vid nybyggnad av bostäder
- färdigställandeskydd
- tillsynsbestämmelser enligt PBL
- överklaganderegler
- skadeersättning enligt PBL
- bemyndiganden
- ett nationellt myndighetsråd för byggstandarder.

Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsförslag har utskottet behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2018/19:CU12, 2019/20:CU16, 2021/22:CU2, 2020/21:CU13 och 2020/21:CU22. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet står fast vid sina senaste ställningstaganden och det finns inte heller några andra skäl att åter behandla motionerna i vanlig ordning. Motionerna avstyrks därför.

Reservationer

1. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande, punkt 1 (KD, L)

av Larry Söder (KD) och Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:1387 av Larry Söder (KD) och
2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 25 och 26 samt
avslår motionerna
2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 41,
2021/22:3417 av Emma Hult (MP) yrkandena 32, 33 och 35 samt
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 46.

Ställningstagande

Arbetet med att minska klimatpåverkan från bygg- och fastighetssektorn måste hänga ihop med den övergripande klimatpolitiken. Det viktigaste är att vidta generella åtgärder och införa effektiva ekonomiska styrmedel efter principen om att utsläpparen betalar. Därutöver behövs emellertid regelförändringar som successivt driver på övergången till klimatneutrala lösningar. När det gäller offentlig upphandling bör t.ex. effektiva och generella krav uppställas för hela landet för att driva på klimatomställningen.

En omställning till ett hållbart samhälle förutsätter att de åtgärder som införs verkligen träffar de verksamheter som påverkar klimatet. Vi ser positivt på den nya lagen om klimatdeklaration för byggnader men noterar att lagen i dagsläget inte omfattar byggverksamhet i utemiljön. Det kan t.ex. handla om torgmiljöer i citykärnor, hamnområden, stadsparker, strandbryggor och gatumiljöer. Sådana byggprojekt kan ha minst lika stor materialåtgång som uppföranden av bostadsfastigheter. Därför anser vi att lagens tillämpningsområde bör utökas till att även omfatta byggprojekt i utemiljöer. Regleringen bör samtidigt utformas på ett sätt som inte utestänger små och medelstora bolag och inte heller förhindrar konkurrens från utländska aktörer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande, punkt 1 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och
avslår motionerna
2021/22:1387 av Larry Söder (KD),
2021/22:3417 av Emma Hult (MP) yrkandena 32, 33 och 35,
2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 25 och 26 samt
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 46.

Ställningstagande

Det är en självklarhet att Sverige ska vara världsledande när det gäller klimatsmart byggande. Som ett led i detta arbete måste avfallet från byggnation, rivning och anläggning tas om hand på ett bättre sätt. Det finns redan i dag en omfattande handel med begagnat byggmaterial och olika komponenter, men enligt min mening behöver kunskapen om återbruk och återvinning av material öka. Det behöver också utvecklas nya byggmetoder och konstruktioner för att underlätta återvinning. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Regler och krav för ett hållbart och innovativt byggande, punkt 1 (MP)

av Emma Hult (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3417 av Emma Hult (MP) yrkandena 32, 33 och 35 samt
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 46 och
avslår motionerna
2021/22:1387 av Larry Söder (KD),

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och
2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L) yrkandena 25 och 26.

Ställningstagande

Dagens teknik gör det möjligt att bygga mycket energieffektiva hus. Det behöver dock säkerställas att den beräknade energiåtgången för nya hus är korrekt; detta kan ske genom en mätning när huset är uppfört.

Den största utmaningen när det gäller byggnaders energiåtgång finns emellertid i det befintliga bostadsbeståndet, dvs. i alla de hus som redan är byggda. För att vi ska nå klimatmålen måste det alltså vidtas energieffektiviseringsåtgärder även när det gäller dessa byggnader. Jag menar att det behövs skärpta krav på energieffektivisering i både nya och befintliga fastigheter. Regeringen bör därför ge Energimyndigheten och Boverket i uppdrag att, tillsammans med kommunerna och energikontoren, ta fram ett program för energieffektivisering av det befintliga bostadsbeståndet. Programmet bör dock utformas med varsamhet så att inte kraven på åtgärder på ett omotiverat kostsamt sätt drabbar enskilda hyresvärdar och deras hyresgäster.

Regeringen bör dessutom låta utreda vilka ekonomiska styrmedel som skulle leda till en högre grad av återanvändning av byggmaterial vid byggande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m., punkt 3 (S, V, MP)

av Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Ola Möller (S) och Elin Gustafsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 65.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå motion 2021/22:3708 (M) yrkande 65. Våra skäl för detta utvecklar vi i våra särskilda yttranden 1 respektive 2.

5. Regler om inomhusklimat, punkt 4 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3221 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 21 och
avslår motion

2021/22:2110 av Gudrun Brunegård (KD).

Ställningstagande

Klimatförändringarna påverkar hela samhället och även våra bostäder. I takt med att jordens medeltemperatur stiger är fler varma somrar att vänta. Detta kommer inte minst att påverka våra äldre. Möjligheten att anpassa byggreglerna och våra bostäder efter denna utveckling bör ses över. Dagens byggregelverk är inrättat utifrån att våra bostäder ska klara av stränga vintrar och kyla. Någon högsta inomhustemperatur föreskrivs dock inte. Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus tar däremot upp frågan om alltför höga temperaturer under sommartid.

Det är tydligt att det finns ett behov av att anpassa de olika regelverken, både efter klimatförändringarna och efter varandra. Det är en uppgift för regeringen att ta de initiativ som krävs för att nödvändiga moderniseringar av byggregelverket kommer till stånd.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Undantag från kraven på bygglov och anmälan, punkt 6 (S, V, L, MP)

av Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V),
Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Ola Möller (S), Jakob
Olofsgård (L) och Elin Gustafsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 22 och

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkandena 68 och 69.

Ställningstagande

Bygglovsutredningen hade i uppdrag att göra en systematisk översyn av regelverket för bl.a. bygglov för att skapa ett enklare, effektivare och mer ändamålsenligt regelverk. Bygglovsutredningens slutbetänkande har varit föremål för remiss och beredning av ärendet pågår nu inom Regeringskansliet.

Vi kan konstatera att Bygglovsutredningen har genomfört en grundlig utredning och lämnat utförliga motiveringar till sina förslag. Vi anser inte att det är lämpligt att föregripa det mycket omfattande arbete som nu pågår med beredningen av Bygglovsutredningens förslag, inklusive remissinstansernas synpunkter, genom tillkännagivanden om diverse olika delfrågor. I detta skede kan den typen av instruktioner på detaljnivå knappast bidra till en god helhetslösning. Tvärtom finns det en risk för att processen med att få ett ändamålsenligt plan- och byggregelverk på plats kan komma att försenas i onödan.

Sammanfattningsvis anser vi därför att motion 2021/22:3225 (C) yrkande 22 samt motion 2021/22:3708 (M) yrkandena 68 och 69 bör avslås.

7. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader, punkt 7 (S, V, L, MP)

av Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järebring (S), Ola Möller (S), Jakob Olofsgård (L) och Elin Gustafsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 41.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå motion 2021/22:3708 (M) yrkande 41. Våra skäl för detta utvecklar vi i våra särskilda yttranden 3 respektive 4.

8. Information i bygglovsärenden m.m., punkt 9 (M, SD)

av Viktor Wärnick (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD) och David Josefsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 46 och
avslår motion

2021/22:1924 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Många lantbrukare har under senare år börjat sälja den egna gårdens produkter och i vissa fall även förädla sina råvaror till färdiga livsmedel. Det är en utveckling som vi välkomnar och som bör främjas. När det gäller vissa verksamheter som kräver bygglov kan det emellertid vara oklart vilka krav som kommer att ställas på verksamheten vid en senare miljöinspektion. Mot den bakgrunden bör det ställas ett uttryckligt krav på byggnadsnämnderna att redan i bygglovsskedet lämna ut den informationen till sökanden om sökanden efterfrågar det. Det är en uppgift för regeringen att vidta åtgärder för att sådana regler kommer på plats.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m., punkt 3 (S, V)

Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Ola Möller (S) och Elin Gustafsson (S) anför:

Vi vill utöver det som anförts i reservation 4 anföra följande.

Hos Boverket pågår för närvarande en översyn av byggreglerna. Dessutom har Boverket ett ärende som avser frågan om fulltimmerhusens förutsättningar att leva upp till kraven i BBR. Enligt en undersökning som har utförts alldeles nyligen går det inte att dra slutsatsen att timmerhus inte klarar dagens energikrav.

Vi kan konstatera att de nya hårdare energikraven är mer eller mindre kostnadsdrivande i olika situationer. Detta måste ställas mot de energibesparingar som gjorda investeringar innebär. En högre investeringskostnad innebär många gånger lägre driftskostnader och därmed kostnadseffektivitet sett i ett längre perspektiv.

Rent allmänt kan konstateras att kraven i BBR t.ex. gör att det kan bli svårare eller dyrare att ha stora glaspartier eller att bygga i ett plan. Det är alltså generellt enklare att uppfylla energikraven med ett kompakt byggnadssätt och med mindre glaspartier. Detta är något som varje byggherre måste förhålla sig till oavsett vilken typ av byggnad det gäller. Om det skulle införas ett undantag för vissa utpekade typer av hus är risken uppenbar att andra grupper också vill undantas. Detta vore inte ändamålsenligt utifrån syftet med byggreglerna och energikraven. Det vore dessutom olämpligt med hänsyn till att EU-direktivet om byggnaders energiprestanda just nu är under revidering.

Av regeringens skrivelse Byggnaders energiprestanda (skr. 2018/19:152) framgår att de aktuella byggreglerna kommer att följas upp och utvärderas i en kontrollstation med jämna mellanrum, varav en första är planerad under 2022. Huruvida vissa byggnadstyper har sämre förutsättningar att leva upp till kravnivåerna är en fråga som vi förutsätter att regeringen kommer att låta Boverket följa upp i samband med kontrollstationen.

Mot den angivna bakgrunden anser vi inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av förslaget i motion 2021/22:3708 (M) yrkande 65. Yrkandet bör avslås.

2. Undantag från energihushållningskraven för timmerhus m.m., punkt 3 (MP)

Emma Hult (MP) anför:

Jag vill utöver det som anförts i reservation 4 anföra följande.

Med en byggnads u-medelvärde (Um) avses den totala isolerförmågan för byggnadens klimatskärm. Det handlar om ett beräknat värde som räknas fram genom att man väger samman de olika byggdelenas u-värden.

Av den rapport som Boverket låtit ta fram framgår att det finns forskning som tyder på att det standardiserade sättet för att ta fram Um-värdet inte alltid ger ett rättvisande resultat för byggnader som uppförs med byggnadsmaterial med fuktbuffrande egenskaper (t.ex. timmerhus). Det kan med andra ord vara så att hus som är byggda med naturmaterial har en betydligt bättre värmeisolerande förmåga under drift än vad det beräknade Um-värdet visar. När det gäller andra byggmaterial (som mineralull och cellplast) verkar teori och praktik däremot stämma bättre överens.

Jag delar i och för sig majoritetens uppfattning att möjligheten till nybyggnation av hus med naturmaterial och traditionella byggmetoder är en angelägen fråga. Mot bakgrund av det ovan anförda framstår dock inte införandet av undantag från byggreglerna för timmerhus och andra byggnader som den rätta vägen att gå. Enligt min mening borde det vara att undersöka möjligheten att införa en metod för energiberäkning som är mer rättvisande i förhållande till husens verkliga kapacitet. Ett av förslagen i Boverkets rapport är just att marknaden för berörda hustyper bör undersöka möjligheten att införa en metod för energiberäkning som i större utsträckning tar hänsyn till husens värmekapacitet.

Därtill förutsätter jag att frågan om huruvida vissa byggnadstyper har sämre förutsättningar att leva upp till kravnivåerna är något som regeringen kommer att låta följa upp i samband med den kontrollstation för uppföljning och utvärdering av de aktuella byggreglerna som, enligt vad regeringen tidigare aviserat, kommer att äga rum under 2022.

3. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader, punkt 7 (S, V, MP)

Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Ola Möller (S) och Elin Gustafsson (S) anför:

Vi vill utöver det som anförts i reservation 7 anföra följande.

När det gäller frågan om flyttning av byggnader noterar vi att det redan i dag finns möjlighet att göra relativt långtgående avsteg från nybyggnadskraven om byggnaden flyttas för att rädda ett värdefullt objekt. Det finns alltså inte behov av något tillkännagivande till regeringen i denna fråga.

4. Undantag från nybyggnadskraven vid flyttning av gamla byggnader, punkt 7 (L)

Jakob Olofsgård (L) anför:

Jag vill utöver det som anförts i reservation 7 anföra följande.

Det pågår redan i dag ett omfattande arbete med att se över olika delar av det plan- och byggrättsliga regelverket. I ett sådant läge framstår det enligt min mening inte som lämpligt att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med anledning av förslaget i motion 2021/22:3708 (M) yrkande 41.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (M, SD, C, V, KD, L)

Larry Söder (KD), Viktor Wärnick (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M) och Jakob Olofsgård (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkandena 2018/19:CU12, 2019/20:CU16, 2021/22:CU2, 2020/21:CU13 och 2020/21:CU22. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:299 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur behövlig och obebyggd mark kan utnyttjas bättre och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta plan- och byggprocessen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mark- och miljödomstolen ska bli första överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av plan- och bygglovsärenden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regional snarare än kommunal bostadsplanering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bygglovshanteringen för kommuner på industrimark och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad hantering av bygglov för lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de förändringar som gjorts efter att bygglovshanteringen i nämnda fall tagits bort från kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om icke hälsovådliga störningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:427 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur en rimlig kostnad kan tillföras den som överklagar ett bygglovsärende som ligger inom gällande detaljplan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:504 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta tekniska specifikationer för småhus bli nationellt gällande efter godkännande i en kommun och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:506 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att minska Trafikverkets makt över kommunernas planarbete och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:508 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa tvånget att anlita kontrollansvarig vid uppförande av småhus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:510 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur närboende kan ersättas för sjunkande marknadsvärden på sina fastigheter i samband med vindkraftsetableringar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:515 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bygglov för solcellsparkar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:565 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett förslag på Bohmanhus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:589 av Magdalena Schröder (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade regler för bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:594 av Mats Green (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja gränsvärdena för buller och jämställa alla typer av buller där det relevanta är nivån och frekvens på bullret – inte källan till bullret och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra servitut för att främja byggande exempelvis i närheten av flygplatser, sportanläggningar, övningsfält och motorbanor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen kring buller i högre utsträckning ska utgå ifrån ekvivalenta nivåer och inte ifrån maximala värden vid enskilda och begränsade tidpunkter och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa bullerdeklarationer och flytta ansvar och valmöjligheter till enskilda (utöver minimikrav) och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda fler sätt att mäta buller, exempelvis bullernivåer inomhus och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Boverket det samlade ansvaret för regelverken kring buller och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:719 av Eva Lindh (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en tidsgräns för en överklagandeprocess och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:754 av Mikael Strandman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa lagen om certifierad kontrollansvarig vid privat byggnation av småhus (2010:900, 10 kap. 9 §) och återgå till det som gällde tidigare med en kvalitetsansvarig i stället, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:755 av Mikael Strandman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa lag (2014:227) om färdigställandeskydd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:789 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begära förtydligande i PBL så att mindre avvikelse från detaljplan ska prövas generöst som en förenkling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:848 av Sofia Westergren och Marlène Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förhindra externa aktörer såsom kommuner att ställa krav på byggförsäkring, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för färdigställandeförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1045 av Anders Österberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att undersöka möjligheterna att underlätta för kommuner att genomföra stadsnära odlingar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1131 av Magnus Stuart (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en avgift vid överklagande av bygglov samt detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1387 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett förändrat krav på klimatdeklarationer så att också byggprojekt i utemiljöer omfattas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1449 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nytt begrepp, störningsservitut, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1491 av Boriana Åberg m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska tas bort som överklagandeinstans och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1519 av Camilla Brodin (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Boverket i uppgift att förenkla aktuella regler för att underlätta användandet av byggbodar och tillfälliga moduler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1619 av Martina Johansson och Peter Helander (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kommunerna ska göra en s.k. TÖP och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1716 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med utgångspunkt i Boverkets förslag skyndsamt ta fram ett hållbart regelverk för hur kommuner kan hantera övergivna och vanvårdade fastigheter med respekt för äganderätten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1922 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta bort kravet på detaljplan vid byggnation av max fem hus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1923 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagen om vilka som ska ha laglig rätt att överklaga i planprocesser och i bygglovsprocesser och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1924 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det också tydligt ska framgå i ett avslagsbeslut vad som i så fall skulle krävas om man trots ett avslag skulle kunna bygga strandnära på platsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tas fram tydliga checklistor på vad som krävs i varje strandnära område för att just kunna bygga i dessa områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2013 av Lars Hjälmered (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad planprocess och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade byggregler och ändrade strandskyddsregler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2054 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om hur skjutbanor med intilliggande fastigheter kan skyddas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2078 av Fredrik Christensson och Annika Qarlsson (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att översikt och planering för all infrastruktur för alla aktörer på marknaden måste samordnas regionalt för att säkerställa effektiv markanvändning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2110 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en realistisk modell för hur systematiska ventilationskontroller ska genomföras och följas upp på

ett standardiserat sätt, med fokus på förebyggande hälsoaspekter hos dem som ska vistas i de avsedda lokalerna, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2229 av Erik Ottoson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av åtgärder mot missbruk av attefallsreglerna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2283 av Maria Nilsson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med målet att ta fram förslag för hur en trygg stadsplanering ska se ut i framtiden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2506 av Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska medborgare kan få ökat inflytande över sina gemensamma offentliga miljöer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över möjligheterna att genom lag ålägga kommunerna att ha lokalt tillsatta skönhetsråd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör ha kommunala arkitekturprogram och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lagändringar och andra förslag för att tillse att rivningsvågor likt den under 1900-talet i Sverige kan stoppas från att ske på nytt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2536 av Roger Hedlund m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur en rimlig ersättning kan ges till kontraktssinnehavare av boende, för försämrade boendestandard i fall av vindkraftsetablering, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur en rimlig ersättning kan ges till fastighetsägare i samband med vindkraftverksetablering i närområdet, för sjunkande marknadsvärde på fastigheten, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i fall av negativ påverkan ska skadan som vindkraftsetablering medför klassas som betydande och att ersättning alltid ska ges till drabbad och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2537 av Roger Hedlund m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att avskaffa undantag i plan- och bygglagen för asylboenden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid planering av offentlig miljö och gestaltning av det som ska byggas ska befolkningens preferenser efterfrågas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur medborgare kan ges konsekvent möjlighet till inflytande över byggande, stadsplanering och offentlig konst i stadsmiljön och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett införande av kulturell planering kan göras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör ha arkitekturprogram som utgör mellansteg i processerna för översiktsplan och detaljplan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur ett kommunalt arkitekturprogram bäst kan implementeras och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ses över i syfte att förhindra rivning av äldre fastigheter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas åtgärdskrav och vite för aktörer som inte respekterar kulturhistoriska och allmännyttiga skönhetsvärden och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett stärkt juridiskt skydd för kulturhistoriska byggnader som inte ska förhindra brukande kan tas fram och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att avskaffa hissnormen för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för skärpta regler för tillfälliga bygglov i de fall det gäller byggnation av långvariga lösningar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att avskaffa tidsbegränsade bygglov gällande bostäder och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheter till fler förenklningar av plan- och bygglagen (2010:900)

som kan leda till en förenklad plan- och byggprocess för alla parter och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att utvidga lagstiftningen om regional planering till att gälla i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en regionalisering av kontrollplanerna för bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2598 av Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på skärpt referenstagning inför försäljning och marktilldelning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över plan- och bygglagen i syfte att effektivisera tillsynen avseende olovliga boenden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2602 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram lagförslag i linje med de som presenterades i Byggrättsutredningens betänkande (SOU 2018:67) och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag till ändring i plan- och bygglagen som gör det möjligt att ställa krav på energieffektivitet m.m. i detaljplan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regional fysisk planering och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2622 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa speciella bygglov som gör det möjligt att få bygga även i störningsbelastade miljöer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2625 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för byggande inom de areella näringarna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2633 av Maria Stockhaus (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nya bullerregler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka översiktsplaneringen och begränsa detaljplanekravet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja gränsvärdena för buller och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2714 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Boverket i uppgift att skapa tydligare förutsättningar för användandet av byggbodar och tillfälliga moduler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2867 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ny bestämmelse i plan- och bygglagen som innebär att mindre kommuner ska kunna fastställa LIS-områden i detaljplan antagen av kommunfullmäktige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2880 av Mattias Karlsson i Luleå (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en reformerad lagstiftning om buller och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3049 av Kjell Jansson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sakägarkrets och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stat och kommun bör införa tjänstegarantier gällande överprövning för att garantera att ärenden bereds skyndsamt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa användandet av prickad mark och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3203 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag på införande av begränsande bestämmelser i plan- och bygglagen rörande detaljhandelsanläggningar i externa lägen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3221 av Ola Johansson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samhällsplaneringen verka för blandade upplåtelseformer och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur studentbostäder kan definieras som en egen boendeform i lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade byggregler i studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av regelverken för inomhusklimat med anledning av klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge trygghetsfrågor hög prioritet i samhällsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att förändra fastigheters verksamhetssyfte och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera nödvändiga reformer när det gäller samhällsbyggnad i syfte att öka beredskapen inför framtida krissituationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kartläggning och översyn av myndighetskrav som påverkar byggandet i syfte att fler bostäder ska byggas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra nödvändiga reformer till följd av utredningen om modernare byggregler och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunal försöksverksamhet och möjligheten att peka ut innovationsytor där avsteg från gällande byggregler är tillåtna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvidgad regionplanering och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en maximal handläggningstid vid överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa sakägarkretsen vid överklaganden och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en avgift för överklagande och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja helt digitala processer för såväl planering som plangenomförande och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka arean för komplementbostadshus till 40 kvadratmeter och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de s.k. Attefallsreglerna justeras så att endast byggnmälan krävs också vid installation av takfönster, i likhet med vad som gäller för takkupor, och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta bygglov med anmälningsskyldighet utanför detaljplanelagt område och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kraven på bygglov för glampingtält, husvagnar, husbilar och villavagnar och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur kommuner på ett rimligt sätt kan ges möjlighet att förvärva vanvårdade fastigheter och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett enkelt och enhetligt kulturskydd för fastigheter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återbruk och återvinning av byggmaterial och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mätning av radon, exempelvis i samband med obligatorisk ventilationskontroll, och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett effektivt system för ekologisk kompensation som bidrar till biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid nyexploatering och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligare integrera åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden i stadsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om modernisering av samtliga bullerregler, bl.a. genom att bullernivåer mäts och värderas innanför fasad i syfte att stimulera användning och utveckling av nya tekniska lösningar, och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla den nationella bullersamordningen och ta fasta på tekniska framsteg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kommunerna ska göra en s.k. turistöversiktsplan (TÖP) och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3349 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid planeringar av förskolor ta med i beräkningen att undervisningen i vissa fall ska kunna ske även utomhus, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3408 av Lorentz Tovatt och Emma Hult (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra lagar och regler för att underlätta för mobilitetsnorm i stället för parkeringsnorm och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3417 av Emma Hult (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt myndighetsråd för byggstandarder bör införas och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en god ljudmiljö ska skapas genom detaljplanering, arkitektur och grönska och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att buller ska minska vid källan, bl.a. genom sänkt bashastighet, och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att beräknad energiåtgång också är den verkliga efter att en byggnad uppförts och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa energikrav på det befintliga byggnadsbeståndet och utreda hur åtgärderna för att nå kraven bäst finansieras och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekterna av ekonomiska styrmedel och vilka av dessa som skulle leda till en högre grad av återanvändning av byggmaterial vid byggnation och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet för grönnare städer ska utvecklas så att det bidrar till att bibehålla och stärka urbana ekosystemtjänster och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuner senast 2025 ska ha upprättat en plan för att arbeta med ekosystemtjänster i planering och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen ska anpassas för att underlätta för kommuner att ställa krav på kompensation av grönstruktur (naturvärden och rekreativvärden) när oexploaterad mark tas i anspråk för bebyggelse eller infrastruktur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kostnaderna för parkering ska belasta den som använder parkeringsplatsen och inte belasta hyror, boendevgifter eller det allmänna och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten inte ska kräva att kommuner bygger parkeringsplatser i samband med nybyggnation samt att PBL ska ändras så att det tydligt framgår att kommuner ska jobba med mobilitet, inte bara biltrafik, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3420 av Emma Hult och Camilla Hansén (båda MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av tillsyn i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslag om en sanktionsavgift och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för byggande inom de areella näringarna och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner i bygglovsskedet ska meddela de krav som kommer att ställas vid en miljöinspektion om den sökande efterfrågar dem och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort bygglovskravet för gårdsbutiker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3497 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärder bör vidtas för att skärpa reglerna för laddinfrastruktur till att också gälla gatuparkering i flerbostadsområden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra reglerna så att installation av solceller och solfångare ska vara bygglovsbefriade även inom kulturmiljöområden medan krav på bygglov kvarstår på k- och q-märkta fastigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet med överklaganden av bygglov och andra tillstånd i syfte att göra dessa mer effektiva och mindre resurskrävande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3537 av Peter Helander och Per Schöldberg (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket bör utreda hur plan- och bygglagen kan ändras så att äldre detaljplaner ges en förändrad juridisk status på så sätt att större möjligheter till avvikelser kan medges och att frågor om omgivningspåverkan och synpunkter från berörda fastighetsägare kan hanteras i ett utökat bygglovsförfarande i syfte att förenkla och möjliggöra för mer byggnation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3580 av Per Schöldberg m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemet med överklaganden behöver ses över så att det kan bli mer effektivt och mindre resurskrävande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3581 av Peter Helander m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att ta hänsyn till behoven av idrott och friluftsliv i samhällsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3656 av Niels Paarup-Petersen (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändringar i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3661 av Niels Paarup-Petersen (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna som bidrar till stängning av klubbar i städerna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3678 av Peter Helander och Catarina Deremar (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av plan- och bygglagen bör göras för att möjliggöra att ordet idrott skrivs in i PBL och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att individuell vattenmätning bör införas i all nybyggnation och vid större renoveringar av flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att installation av solceller och solfångare, inklusive integrerade, ska vara bygglovsbefriade även inom kulturmiljöområden medan krav på bygglov kvarstår på k- och q-märkta fastigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kretsen som har rätt att överklaga detaljplaner och bygglov påtagligt bör begränsas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överklagande av detaljplaner och bygglov bör avgiftsbeläggas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om bygglov endast ska kunna överklagas om förutsättningarna förändrats påtagligt jämfört med vid detaljplanens införande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunen ska bevilja startbesked utan dröjsmål och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det vid mindre byggprojekt inte ska ta mer än fyra veckor från ansökan om startbesked med kompletta handlingar tills beslut fattats och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur dagens detaljplan kan ersättas med en mindre detaljerad byggplan och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur en fastighetsägare som vill genomföra ett mindre projekt på privat mark ska kunna kräva att kommunen inleder ett detaljplaneförfarande om det är förenligt med översiktsplanen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planintressentens medverkan i detaljplaneförfarandet ska förtydligas och på planintressentens begäran i viss mån utökas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa tjänstegarantier för alla tillståndsprocesser

- kopplade till plan- och byggskedet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverken för att göra det enklare och mer klimatsmart att omvandla kontor och lokaler till bostäder och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur omvandling av lokaler och kontor till bostäder i större utsträckning kan ske utan att ny detaljplan måste tas fram och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa begreppet ombyggnad i PBL och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av bullerregelverket bör genomföras i syfte att göra det enklare och mer tillåtande och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda krav på bullerdeklaration vid uthyrning och försäljning av nya bostäder och tillkännager detta för regeringen.
 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med syftet att se över hur det kan säkerställas att kommuner har tillräckligt mycket attraktiv mark detaljplanelagd och tillkännager detta för regeringen.
 41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta flytt av gamla byggnader till en ny plats och tillkännager detta för regeringen.
 54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att PBL, PBF och BBR ska ses över i syfte att underlätta anpassning av privatbostad för uthyrning och för att stimulera nyproduktion av bostäder med uthyrningsdel och tillkännager detta för regeringen.
 55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler åtgärder för att anpassa bostaden för uthyrning bör bygglovsbefrias och tillkännager detta för regeringen.
 57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla bostäder i projekt med små bostäder inte ska behöva ha tillgänglighetsanpassade toaletter och tillkännager detta för regeringen.
 58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om brandreglerna för små bostäder kan anpassas för att sänka kostnaderna med ett fortsatt ändamålsenligt skydd och tillkännager detta för regeringen.
 59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte bör ställas krav på förråd till små bostäder och tillkännager detta för regeringen.
 63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Försvarsmakten, civilförsvaret och andra viktiga samhällsfunktioner utökade möjligheter till undantag från kravet på bygglov för temporära anläggningar och tillkännager detta för regeringen.

65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fulltimmerhus och andra byggnader av stort kulturhistoriskt värde ska undantas från nuvarande regler kring energiprestanda och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa anmälningsplikten för komplementbostadshus och komplementhus och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att obemannade landsbygdsbutiker ska undantas från såväl bygglovs- som anmälningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3730 av Anna Wallentheim m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Boverket i uppdrag att ta fram en vägledning till kommunerna som säkerställer att idrottsanläggningar och idrottsmiljöer finns lättillgängliga i eller i nära anslutning till bostadsområden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3806 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid all nybyggnation och reovering av befintliga idrottsanläggningar säkerställa tillgängligheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gynna framväxten av moderna trädgårdsstäder i sin stadsplanering och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3974 av Johan Pehrson m.fl. (L):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera brottsförebyggande frågor i plan- och bygglagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbspår för plan- och bygglovsärenden gällande lägenheter för årsrika och studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en utredning för att se över hur hanteringen av misskötta fastigheter kan göras enklare och billigare för kommuner och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samhällsplanering för en grön och hållbar boendemiljö och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelverket för bullerfrågor och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatpåverkan från bygg- och fastighetssektorn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatdeklaration vid byggprojekt och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördjupade översiktsplaner och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om planeringsbesked från länsstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommun ska kunna medge att friggebodar och attefallshus får byggas närmare tomtgränsen om den angränsar till kommunal mark och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förhandsgodkännande av hustyper och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mikrobostäder och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förrådsutrymme och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om länsstyrelsens roll i planprocessen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sakägarkretsen vid bygglovs- och planbeslut och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en avgift för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markanvisningar och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om detaljplaner för befintlig bebyggelse och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om planregler för användning av fastigheter och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om planstridiga äldre byggnader i ett detaljplanelagt område och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hantering av misskötta fastigheter och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om feministisk stadsplanering och tillkännager detta för regeringen.

57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en situationell prevention och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ihop separerade områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4007 av Christer Nylander m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa villkor att samhällsplanering alltid ska beakta behovet av särskilda ytor för idrottsutövning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ställa krav på hushållen att mäta sin vattenförbrukning, exempelvis vid omfattande renoveringar eller nybyggnation, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett levande samhälle och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av bostäder genom uppdrag till Energimyndigheten och Boverket, skärpta krav samt förlängda statliga stöd och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja lokaldelning och flexibilitet i syfte att minska behovet av nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4067 av Karolina Skog (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta riktlinjer och förbättrad uppföljning för utformning av gårdar vid förskolor och skolor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång, kvalitet och tillgänglighet vad gäller lokaler för barns aktiviteter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgå från barnperspektiv i den fysiska planeringen och utöka barns inflytande över den fysiska miljön och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt expandera listan över bygglovsbefriade åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utverka undantag i PBL till tidsbegränsade undantag eller avvikelser från regler på lagnivå som står i vägen för bostadsbebyggelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa incitament för kommunerna att snabbare handlägga bygglovsärenden eller anmälningsärenden genom reduktioner av avgiften och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa den sakägarkrets som har rätt att överklaga bygglovs- och detaljplanebeslut och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift vid överklagande av detaljplaner och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att begränsa överklagande av bygglov när inga nya omständigheter tillkommit sedan detaljplan överklagats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tidsfrist för överklaganden och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kommuner kan överplanera för bostäder och diversifiera så att en viss andel av planen är egnahem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att kartlägga planberedskapen i kommunerna och hur planeringen ser ut uppdelad efter upplåtelseform, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta ett register över den av länsstyrelsen kartlagda potentiellt byggbara marken som är tillgänglig för allmänheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för att upphandla småhus att erbjuda till fast pris och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med lagändringar för hanteringen av ödehus och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betalningsskyldighet för gatukostnader inte bör infalla förrän bygglov beviljas för kommande byggrätter samt att bereda möjlighet för

tioåriga betalningsplaner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Motioner som bereds förenklad		
2021/22:299	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–9
2021/22:427	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:504	Jan Ericson (M)	
2021/22:506	Jan Ericson (M)	
2021/22:508	Jan Ericson (M)	
2021/22:510	Jan Ericson (M)	
2021/22:565	Edward Riedl (M)	
2021/22:589	Magdalena Schröder (M)	
2021/22:594	Mats Green (M)	1–6
2021/22:719	Eva Lindh (S)	
2021/22:754	Mikael Strandman (SD)	
2021/22:755	Mikael Strandman (SD)	
2021/22:789	Kerstin Lundgren (C)	
2021/22:848	Sofia Westergren och Marlène Lund Kopparklint (båda M)	1 och 2
2021/22:1045	Anders Österberg (S)	
2021/22:1131	Magnus Stuart (M)	
2021/22:1449	Boriana Åberg (M)	
2021/22:1491	Boriana Åberg m.fl. (M)	1
2021/22:1519	Camilla Brodin (KD)	
2021/22:1619	Martina Johansson och Peter Helander (båda C)	1
2021/22:1716	Gudrun Brunegård (KD)	
2021/22:1922	Sten Bergheden (M)	
2021/22:1923	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2013	Lars Hjalmered (M)	1 och 3
2021/22:2054	Marlène Lund Kopparklint (M)	
2021/22:2078	Fredrik Christensson och Annika Qarlsson (båda C)	2
2021/22:2229	Erik Ottoson (M)	
2021/22:2283	Maria Nilsson (L)	

2021/22:2506	Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD)	1, 2, 4 och 5
2021/22:2536	Roger Hedlund m.fl. (SD)	8–10
2021/22:2537	Roger Hedlund m.fl. (SD)	1–6, 8–11 och 13–17
2021/22:2598	Momodou Malcolm Jallow m.fl. (V)	2 och 7
2021/22:2602	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	8, 9 och 11
2021/22:2622	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2625	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2633	Maria Stockhaus (M)	
2021/22:2647	Josefin Malmqvist m.fl. (M)	10 och 11
2021/22:2714	Lotta Olsson (M)	
2021/22:2867	Betty Malmberg (M)	
2021/22:2880	Mattias Karlsson i Luleå (M)	
2021/22:3049	Kjell Jansson (M)	1–4
2021/22:3203	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	13
2021/22:3221	Ola Johansson m.fl. (C)	2, 16, 17 och 24
2021/22:3225	Ola Johansson m.fl. (C)	1–6, 10–12, 14, 21, 31, 32, 34, 37, 42–44, 50 och 51
2021/22:3242	Peter Helander m.fl. (C)	19
2021/22:3408	Lorentz Tovatt och Emma Hult (båda MP)	1
2021/22:3417	Emma Hult (MP)	5, 27, 28, 37– 39, 41 och 42
2021/22:3420	Emma Hult och Camilla Hansén (båda MP)	2–4
2021/22:3437	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	45 och 47
2021/22:3497	Kerstin Lundgren m.fl. (C)	2
2021/22:3511	Annie Lööf m.fl. (C)	6
2021/22:3537	Peter Helander och Per Schöldberg (båda C)	
2021/22:3580	Per Schöldberg m.fl. (C)	14
2021/22:3581	Peter Helander m.fl. (C)	18
2021/22:3656	Niels Paarup-Petersen (C)	15
2021/22:3661	Niels Paarup-Petersen (C)	
2021/22:3678	Peter Helander och Catarina Deremar (båda C)	
2021/22:3681	Magnus Ek m.fl. (C)	15
2021/22:3684	Rickard Nordin m.fl. (C)	95

2021/22:3708	Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M)	2–9, 13, 14, 16, 17, 30, 31, 38, 54, 55, 57–59 och 63
2021/22:3730	Anna Wallentheim m.fl. (S)	
2021/22:3806	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	53
2021/22:3881	Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)	70
2021/22:3974	Johan Pehrson m.fl. (L)	26
2021/22:3997	Jakob Olofsgård m.fl. (L)	9, 13, 20, 21, 27–39, 51, 56, 57 och 67
2021/22:4007	Christer Nylander m.fl. (L)	5
2021/22:4062	Maria Gardfjell m.fl. (MP)	22
2021/22:4065	Nicklas Attefjord m.fl. (MP)	30
2021/22:4066	Lorentz Tovatt m.fl. (MP)	50
2021/22:4222	Larry Söder m.fl. (KD)	5, 6, 8–12, 17–19, 21, 24 och 32